

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*af Kommuneleeres
med hilsen og tak*

*Nam
fra J. C. Frederiksen*

AARSSKRIFT

FRA

ORDRUP LATIN- OG REALSKOLE

1902—1903

STEGE

L. M. TOMMERUP'S BOGTRYKKERI.

1903

AARSSKRIFT

FRA

ORDRUP LATIN- OG REALSKOLE

1902 — 1903

STEGE

L. M. TOMMERUPS BOGTRYKKERI.

1903

Fællesskole for Dreng og Piger

En hemmelighed

Da jeg skulde til at begynde på denne afhandling, der har optaget mig ret stærkt, fik jeg et kærkomment brev, der blandt andet indeholdt et ønske om, at de oplysninger og grundtanker, årsskriftet indeholder, måtte finde vej til alle skolens forældre og venner.

Jeg vil håbe, dette ønske må gå i opfyldelse.

Må jeg bede mine læsere om at følge mig et stykke indenfor skolelivets yderflade, idet jeg her sætter mig til opgave i efterfølgende *første stykke* at afsløre noget af et skoleværks *mangfoldighed*, og i afhandlingens *andet stykke* at vise *enheden* i mangfoldigheden.

Første stykke

1

Lad os først se på *undervisningsfagene*. Der undervises i 21 fag, og flere af disse spalter sig igen i underafdelinger, der trods det bånd, der er imellem dem, kan stå mere eller mindre selvstændige overfor hinanden, så hvert af dem godt kan betragtes som et fag for sig, der kræver selvstændigt studium fra lærerens side; — jeg fremhæver således for *danskundervisningens* vedkommende 1. undervisning i *lesefærdighed*,

2. sproglære, 3. stil, 4. udredelse af indholdet, man kunde kalde dette sidste indholdsanalyse. — *Naturhistorien* spalter sig som bekendt i *zoologi* og *botanik*; — den øvrige *naturvidenskab* i *fysik*, *kemi* og *astronomi*; — *matematikken* i *geometri* og *aritmetik*. — Og det vil i det hele vise sig, at jo mere de enkelte fag bliver pædagogisk gennemarbejdede, des skarperø vil forskellen mellem forgreningerne indenfor det samme fag træde frem. Jeg skal blot nævne *geografien*. Dette fag har hidtil ikke været fremme, som det burde. Lad først dets pædagogiske næringsværdi blive os rigtig bevidst, så skal det snart vise sig, at det vil spalte sig i underafdelinger med større og større selvstændighed overfor hinanden.

Foruden det, der i snævrere Forstand kaldes „*fag*“, er der adskilligt, der også må tages med, når det gælder om at give et indtryk af den mangfoldighed af emner og interesser, der rummes indenfor det korte navn *skole*.

Jeg nævner først de mange *foredrag*, der holdes dels for den samlede skole, dels for enkelte klasser; adskillige af disse foredrag hører ikke ligefrem ind under noget enkelt undervisningsfag og er for så vidt noget for sig selv. — Jeg nævner videre *friluftsliv*, *idrætsøvelser*, *fodboldkampe*, noget, der vel står i en vis forbindelse med *gymnastikken*, men dog ligefaldt er noget der står udenfor „*fagene*“. — Jeg nævner vort lille *eleverkester*, *komedier*, *udflugter*, *selskabelige sammenkomster*, *lærermøder* og *forældremøder*; dertil de hyppige *forhandlinger* mellem bestyrere og lærere, mellem bestyrere og forældre, mellem klasselærere og forældre, mellem lærere og elever udenfor skoletimerne.

Det kunde vel også interessere mine læsere at få at vide — hvad vist de færreste har tænkt over — at her gennemsnitlig gives 71 „timer“, „lektioner“ hver skoledag fra klokken 9—3; og dette tal giver bl. a. et lille indblik i det arbejde, der påhviler dem, der bærer ansvaret for den daglige undervisning.

Mens vi endnu er ved undervisningen, kan vi også lægge mærke til, at fagene ikke blot er mange, men de kan også være højst forskelligartede. Sammenlign en gang *bibelhistorie* og *fysik*, — *litteraturhistorie* og *regning*, — *sang* og *latinsk grammatik*, — *skrivning* og *botanik*, — *gymnastik* og *astronomi*, — *aritmetik* og *tyisk*, — *tegning* og *historie*. Man kan ikke undgå gennem sådanne sammenstillinger at få øje for, hvor fjærnt fagene kan stå hinanden.

Jeg skal endelig pege på de mange tanker og penne, der er i gang, når fjortendags vidnesbyrdene og halvårs vidnesbyrdene skal udarbejdes og skrives, — endvidere når skoleskemaet skal lægges; — jeg skal endvidere pege på skolens dagbog, — skrivelser til og fra ministeriet, — afgangseksaminerne, der ligger helt udenfor det almindelige daglige arbejde. — Og så endelig al den mangfoldighed af småt og stort, der hører ind under den daglige ydre orden.

2

Lad os gå fra fagene til *børnene*. Her møder vi igen det mangfoldige. Jeg tænker ikke blot på elevantallets størrelse, men på børnenes højst forskellige karakter, fristelser, evner, opdragelse og legemlige kræfter.

Der er børn, der egner sig for det praktiske liv, og andre med afgjorte teoretiske tilbøjeligheder. — Der er levende naturer og tunge naturer. — Børn med kunstnerisk sind og trang; og andre, der er født med meget små vinger og aldrig får dem synderlig større. — Der er fine naturer og grove naturer. — Børn med et stærkt udviklet følelsesliv; andre med stærkt udviklet forstandsliv; og andre med meget lidt liv i det hele taget. — Der er børn med kendelig religiøs sans; og andre, der er meget lidt berørte af det religiøse. — Der er frimodige og sky børn. — Der er letnemme og tungnemme børn. — Børn, der altid er glade; og børn, der straks svinger over i stikkenhed og mismod, når der kommer den mindste knast for stemmejærnet. — Børn, der har let ved et enkelt fag; andre, der har svært ved det samme fag, men så til gengæld kan have let ved andre. — Der er børn med en tidlig udviklet personlighed, der ubevidst har en stor indflydelse på deres omgivelser; og der er andre, der altid driver med strømmen. — Der er nogle, der vokser under vanskelighederne; og andre, der giver tabt. — Der er børn med udpræget moralsk sans, medens andre har en stærk evne til at besmykke det gale, de har gjort, snakke sig udenom alle alvorlige krav og bilde sig ind, at så er disso dermed fjærnet. — Der er troskyldige børn og reflekterende børn. — Der er børn, som særlig har øje for det, der tager sig ud; medens andre tidlig har fået øje for de virkelige værdier. — Der er dem, som er overfladiske; et alvorligt ord kan løbe af dem, som vand af en gås; og der er andre, hvem et alvorligt ord gør stærkt indtryk på. — Hos

nogle omsættes det, der er hørt, i stemning og bliver borte med den; hos andre præger det karakteren og omsættes tidligere eller senere i handling. — Der er de stille, trofaste naturer; og andre, der let bliver begejstrede, men mangler dybde, og derfor ikke er til at lide på. — Der er enspændernaturer og samfundsnaturer. — Børn, der spreder, hvor de kommer, og børn, der samler, hvor de kommer. — Der er børn, som udvikler sig hurtigt, men nået til en vis udvikling, kommer de ikke synderligt længere; der er andre, som udvikler sig langsomt, undertiden meget langsomt, men endda kan nå vidt frem og bevare deres udviklings muligheder hele livet igennem. — Der er nogle, der går støt og sikkert frem ad den slagne landevej, men let går fra sans og samling; når de kommer udenfor det tilvante spor; der er andre, som hele deres skoletid igennem hører til undtagelserne og kan blive ved at være undtagelser alle dage. — Der er nogle, som snavset lovlig let hænger ved — både det åndelige og det legemlige; medens andre kan gå gennem ret stærkt uføre, uden at det sætter synderlige mærker på dem. — Der er børn med stærke fristelser, men med lige saa stærke anlæg til at stride imod og igennem kampen modnes til dygtige mennesker; der er andre, der idelig ligger under for fristelserne, hvis de ikke har en ved deres side, der kan stride striden for dem; og adskillige sådanne naturer har det på samme led, når de bliver voksne; en ægtefælle eller en anden stærk ven må stride den strid, de ikke selv magter. — Der er andre naturer, der kan gå sorgløst igennem deres barndoms- og ungdomstid; deres fristelser kom-

mer først, når de bliver voksne; men så gælder det rigtignok også om, at de igennem deres barndoms- og ungdomstid har fået noget, der kan holde.

Jeg skal endvidere pege på noget, der hidtil lovlign meget er undgået pædagogernes opmærksomhed; det er den forskellighed, der kan være mellem de forskellige *klasser*.

Det er givet, at er børnene forskellige, må klasserne også blive forskellige. Vi kan først tænke på den forskel, der følger af alderen. VI. studerende klasse med unge mennesker og unge piger på 18—20 år er selvfølgelig særdeles meget forskellig fra I. underklasse med 6—7 årige små piger og drenge; at der i det hele er forskel på klasserne, skal den lærer nok få at mærke, der underviser både ældre og yngre. Selv om fagene har samme navne, er det ikke blot stoffet, både dets mængde og dets art, der er forskelligt overfor ældre og yngre børn, men *måden*, det tages på, er også yderst forskellig.

Ja, der er forskel i intelligens, i tankegang, i indbyrdes sammenhold, i interesser; een klasse præges særlig af sin flid; een viser særlig lømmelalderens ejendommeligheder med den årvågne kritik overfor alt og alle; medens andre kan være stærkt præget af det umiddelbare og barnlige tillidsforhold; een klasse har særlig interesse for sang, en anden for gymnastik, en tredje for fysik.

Ja, selv to sidestillede klasser, der hovedsagelig undervises af de samme lærere, kan på flere områder være ret forskellige; det kan således stundom være nødvendigt, at undervisningen i et og samme fag må lægges

forskelligt tilrette i sådanne to klasser. — Og i denne sammenhæng må det også mærkes, at f. eks. en I. overklasse i år og en I. overklasse i fjor kan være så forskellige, at det vilde være et stort misgreb, om man stillede kravene ens i de to på hinanden følgende år, — ja, det kan endogså være nødvendigt et år i et eller andet fag på væsentlige punkter at forlade den undervisningsmåde, der det foregående år viste sig fuldt god. — Vi må heller ikke glemme, når der virkelig skal gores alvor af at få kendskab til det indre i skolen, at meget af en classes ejendommelighed afhænger af de enkelte læreres personlighed og særlig af det lykkelige greb, klasselæreren eller klasselærerinden har overfor den klasse, der i særlig forstand er hans eller hendes.

3

Fra mangfoldigheden indenfor børnenes kreds går vi til *lærerne*. I en stor skole er der mange lærere. Også her møder os det mangfoldige; de forskellige lærere kan træde ind i skoleværket fra højst forskellige udgangspunkter, fra højst forskellige kredse, med højst forskellig uddannelse, med højst forskellige anskuelser og idealer, i forskellig alder og med forskellig begavelse.

Også indenfor skoleverdenen er der fremskridtsfolk og konservative og mange grader mellem yderpunkterne. — Dernæst: Nogle sætter tankeudviklingen og tilegnelsen så højt, at alt, hvad der hedder hukommelsesarbejde, betragtes som biting; medens andre lægger meget stærk vægt på hukommelsesarbejdet som be-

tingelse for solide kundskaber; hvorfor også nogle skyr ramser som pest, medens andre mener, at ramser slet ikke kan undværes i en god undervisning. — Nogle giver først reglerne og så forklaringen; andre lader reglerne vokse frem som resultat af enkeltundersøgelser og dertil knyttede overvejelser. — Nogle har et stort væld af tanker, bliver aldrig trætte af at meddele og oplyse, i det hele være givende, og sætter særlig pris på, at eleverne lærer at være lydhøre, at fængsles og gribes af det meget, der er interesse værd; lægger derimod mindre vægt på lektielæsning; andre har ikke så stærkt bevæget et indre, er mere knappe med hensyn til deres egen ydelse, breder sig ikke over så meget, men stiller så til gengæld meget store krav i retning af nøjagtig lærte lektier og kan endog stille denne nøjagtighed i meget nær forbindelse med udvikling af elevernes pligtfølelse og viljesliv. — Nogle underviser helst med bøger som grundlag, andre har meget svært ved at binde sig til bestemte lærebøger og er først helt sig selv, når de har deres eget frie mundtlige ord som grundlag for undervisningen. — Nogle holder for, at undervisningsfagene er det urokkeligt givne, og at børnene skal passes til efter dem; andre holder for, at børnene er ikke til for fagene, men fagene for børnenes skyld, så at børnene er det givne, hvem fagene skal passes til efter. — Nogle stiller sig som lovlydige borgere under staten og underviser i det, den befaler, og som den befaler; andre stiller sig noget tvivlende overfor statens indgriben på områder, der som lærervirksomheden grænser nær op til kunst, og kunst kan ikke udøves efter love og reglementer

at der ud fra vort eget indre og vor egen virkeplads udgår åndelige bevægelser; — lad dem være nok så små, de er dog vore egne og bliver vel således dem, der giver os mest at bestille.

Blandt det, der kommer udefra, indtager det, der møder os gennem forældrene en meget betydelig plads, — er det ikke altid de største strømninger, så kommer der så mange desto flere små; — set fra den negative side: en mængde ønsker, ideer, synsmåder, der kan stå i den vildeste modstrid med hverandre; — set fra den positive side: en mængde tilskud til forståelse af de dybeste livsytringer hos de enkelte børn, livsytringer, der som oftest ikke kommer til syne i skolen, men som kun et moderøje kan se og kun et moderhjertes ansvarfølelse kan åbenbare for os.

Der kommer forældre, hvis virkeplads i livet ligger sådan, at de er fortrolige med tidens åndelige strømninger, også med dem, der har med skolelivet at gøre; medens andre har deres virkeplads på områder, der er ligeså betydningsfulde, men hvor det daglige arbejde lægger beslag på andre kræfter og har udviklet andre evner og interesser. — Nogle ser ovenfra, andre nedefra; — nogle ser udefra, andre indefra; hver må se livet, altså også skolelivet, fra det stude, han står på, og se med de øjne, han har. — Nogle kan se det centrale i skolens gerning, og glad ved det kan de overse et og andet, de kunde ønske anderledes; andre lægger så afgjort vægt på et eller andet yderpunkt, at de derved kan hindres i at nå ind til det, der er kernen. — Nogle kan ligesom børnene se lyst, med glæde og tillid på skolen; andre er ængstelige,

mangler evnen til at give sig hen og når derved aldrig til fuld forståelse.

Og går vi over til spørgsmålet om skolens mål og de enkelte undervisningsfags værdi, møder vi igen en mangfoldighed af opfattelser. Nogle stiller opdragelsen som det væsentlige, andre kundskaben. — Nogle sætter eksamen som skolens mål, og selvfølgelig: en god eksamen; andre lægger målet langt dybere: i den art „modenhed“, der i reglen ikke fylder syndelig i skæppen ved eksamensbordet, men viser sin værdi ude i livets kampe. — Nogle attrår den ydre lykke, andre den indre lykke for deres børn. — Nogle kalder en skole „god“, når den begynder meget tidligt på så mange fag, som muligt; og i lange tider var det jo særlig de fremmede sprog, der var disse forældres kælebørn, og de måler skolens godhed efter mængden af bøger, lektier, stile og hele summen af det hjemmearbejde, børnene allerede fra små af kan møde frem med; jo større sum, des bedre skole; medens andre bedømmer skolens godhed ud fra et helt andet princip: kundskab til barnenaturens udviklingsløve; og de kalder skolen god, når den bygger sin undervisning på disse, med tilsidesættelse af alle andre uvedkommende hensyn.*) — Nogle betragter børneskolen som

*) Jeg kan ikke nægte mig den glæde på dette sted at citere følgende udtalelse af professor Gertz:

Jeg ved meget godt, at man kan begynde at lære børn fremmede sprog, når de er et år gamle; det er bonnemetoden. Jeg ved også godt at der er (og vel altid vil vedblive at være) skoler, hvor man pludrer fransk eller engelsk eller mesopotamisk med småbørn på 5—6 år; det kalder jeg humbugsanstalter. Men alt sådant vil dog vel intet fornuftigt menneske regne for fornuftig sprogundervisning. En under-

en forskole til købmandsskolen eller noget andet „praktisk“; andre ser i børneskolens arbejde grundlaget for et helt menneskeliv. — Nogle ser mest på det, der tager sig ud, andre har mere sans for de blivende værdier. — Nogle sætter megen pris på de daglige karakterer, mener undervisningen er god, når småbørnene kommer hjem med lutter gode karakterer; mens andre har gennemskuet alt det skinvæsen og al den uvederhæftighed, som klæber ved karaktererne.*) — Nogle vil have deres børn hurtig frem; medens andre er meget bange for alt, hvad der hedder forceret arbejde, og ser mere på grundigheden end på hurtigheden. — Nogle kræver af skolen, at den så vidt muligt skal hjælpe til at hærde børnene; medens andre ser med stor ængstelse på alt, hvad der hedder hårdelse. — Nogle mener, at når deres børn sidder i en klasse, skal de lære de samme fag i samme udstrækning, som alle de andre; medens andre sætter stor pris på, at skolen så vidt muligt giver hver elev sit, efter hvad han eller hun kan magte, uden hensyn til, om andre på et givet tidspunkt kan magte mere; de ved, at enden er ikke endda, og den sidste

visning i et fremmed sprog, som skal bære frugt og ikke gøre skade, kan efter min pædagogiske forstand først begynde da, når eleven er så vidt hjemme i sit modersmål, at han kan læse og skrive det med nogenlunde tilforladelig sikkerhed og gennem det har tilegnet sig de aller almindeligste grundbegreber af sproglæren.

*) Vi, der kæmper mod karaktervæsenet, kan kun med glæde notere, at både indenfor selve skolerne og udefra hos de styrende, ja endog hos dem, der kontrollerer eksaminerne, falder „karaktererne“ i kurs.

dom om en elevs duelighed kan tit først fældes længe efter, at skolegangen er afsluttet.

Endelig lægger vi mærke til forældrenes højst forskellige standpunkt overfor religion i skolen. Nogle holder religion for skolens centrale fag, mens andre holder på den konfessionsløse skole; — nogle holder på lektier i religion som i alle andre fag; — nogle vil nok have religion i skolen, men ikke som fag side-stillet med de andre, derimod som det personlige underlag for hele værket.

Andet stykke

Hvordan får nu skolen enhed i den foran skitse-rede mangfoldighed?

Her står vi overfor en *hemmelighed*.

Og den hemmelighed kan ingen afsløre, for det er livets egen hemmelighed. Men der kan peges på den, og vi kan komme et stykke ind på livet af den.

1

Når næringsstoffer kommer ind i et levende væsen, træder de ind under helt nye eksistensbetingelser. Så snart de er kommet *indenfor* og er blevet optaget i organismen, er de vel det samme, som det, de var, da de stod på spisebordet, men de er dog ikke det samme; for de er kommet ind under nye livsforhold, de er nemlig kommet ind i en levende organismes fordøjelses-proces.

Således med de mange og højst forskellige skole-fag. De er ikke det samme udenfor skolen, som når

de er kommet ind i den. Udenfor skolen kan flere af dem stå skarpt imod hinanden, som foran vist; men såsnart de er kommet ind i en levende skoleorganisme, undergår de en forvandling; de er det samme som udenfor, og ikke det samme, de er ligesom maden i vort foranstående billede kommet ind under nye eksistensbetingelser; de er kommet ind i en åndelig livsproces, og der forliges de herligt.

Men alt står og falder så rigtignæk også med dette, om der inde i skolen *er* en åndelig livsproces.

Læg mærke til, at de legemlige stoffer, der tjener os mennesker til føde, kaldes næringsmidler, også *inden* vi har spist dem; men de *bliver* først næringsmidler, når de er optaget i blodet. Således også med de mange skolefag; de bliver først virkelige næringsmidler for det åndelige liv, når de er kommet ind i den levende skoleorganisme, ind i kredsløbet.

Men atter boder jeg bemærket: De legemlige stoffer bliver kun delvis til næringsmidler, når organismen, de kommer ind i, er syg. Og når ånden har forladt legemet, er det døde legeme ikke i stand til at omdanne næringsstoffer, der på en eller anden måde kunde bringes ind i det. Således også i skolen. Er livet borte, er ånden fløjet bort, så sker der ingen omdannelse, hvor ivrigt der så arbejdes. Vel eksisterer der undervisningsanstalter, der hverken *er* eller *gør* fordring paa at være åndelige arnesteder. Der kan selvfølgelig sådanne steder læres alle mulige fag, der kan have stor betydning for lærlingene, men ikke har noget med ånd at gøre; et barn eller et ungt menneske kan lære masser af fransk, masser af matematik og dog

være så åndløst, at det er en gru. — Men den slags undervisning er i skolen en fornægtelse af dens ideelle opgave. Det er min fulde overbevisning, at vi bør holde børneskolen og ungdommens almenskole skarpt ud fra alle andre skoler og undervisningsanstalter; meningen dermed er ikke at hæve den ene på de andres bekostning, men kun at vi klarere og klarere kan komme til at se, at børneskolen er noget for sig selv, hvor meget den end i mange udvortes henseender kan ligne andre skoler.

Forhenværende statsråd *Bonnevie* (undervisningsminister i Norge) har ved et lærermøde udtalt et ord, der giver os et dybt blik ind mod almenskolens kerne: *Hvad der bliver tilbage som evne, når kundskabsmeddelelsen er til ende, — det er skolens værdimåler og dens arbejdes udbytte.*

2

Vi går nu over til at vise enheden i det mangfoldige indenfor børnenes verden.

Jeg skal igen tegne et billede, — og det et, der ligger os alle meget nær. Se en stor forsamling af mennesker i en foredragssal, en kirke, et teater, lige før den åndelige handling skal begynde. Klokkeren har lydt. Alle er i forventning, i spænding. Budbringerens trin høres allerede, i hvert fald med sjælens øre. — Hvad bud vil han bringe? — hvilke egne vil han føre os ind i? — hvilke åndens hemmeligheder vil han afsløre for os? — Se engang på alle de mange forskellige ansigter! — En mangfoldighed af forskelligheder. Og se: *som de sidder der, dunner de et hele, en enhed.*

Så kommer han, budbringeren. — Lad os forudsætte, han er sådan, som man havde ventet sig ham; at han er en af de lykkelige, der går her i verden med et åndens bud og har fået evne til at lade det lyde for andre. Lad ham være taler, sanger, tonekunstner, ligegyldig hvilket. Blot han har et bud at bringe. Han drager dem med sig. Ikke et ord, ikke en tone må gå tabt. Det er jo liv om at gøre for tilhørerne, at de får alt med.

Her har vi et billede af en enhed. Her har vi et „kor af samstemte menneskesjæle“, som Morten Pontopidan udbryder ved at betragte Leonardo da Vincis billede af den hellige nadver.

Og mine læsere vil vist give mig ret i, at her står vi igen midt i en hemmelighed. De mange mennesker, der sidder og lytter, er nøjagtig de samme inde i salen som udenfor salen; og — de er dog ikke de samme; de er kommet ind i en ny åndsstrømning, en ny livsproces; de er samlet til eet, til eet med ham, budbringeren; og han er jo også en anden derinde, end han var udenfor, skønt han er den selv-samme; — en åndens budbringer flyttes altid ind i en anden verden med ejendommelig livsåbenbarelse, når han fra yderverdenen træder frem på det indviede sted, hvorfra han skal afsløre noget af livets hemmelighed for andre.

Om nu denne sammenslutning vil holde sig, når de mange kommer udenfor, det afhænger af mange ting og kommer os ikke ved her. Her var det mig kun om at gøre at vise, at de mange forskellige mennesker kan blive til samstemte menneskesjæle, når de lever sammen i det samme åndens værksted. 2*

Ganske sådan går det med de mange forskellige elever i den samme klasse og i den samme skole. Jeg behøver ikke at spille ord på at vise, at der kan være nogen forskel på livet i en skole og livet i en foredrags-sal, en kirke og et teater; denne forskel berører jo ikke i mindste måde mit billedes sandhed og dermed dets værdi.

Et enkelt punkt vil jeg dog røre ved.

Man kunde sige: Ja jeg forstår nok, at det er muligt i en skole at få enheden frem, både klassevis og i skolen som et hele. Jeg forstår, at de enkelte læreres gennemgang af undervisningsstoffet, og at deres mere personlige bud, de har at bringe børnene, kan være så fængslende eller i hvert fald så interessant, at de unge tilhørere trods alle forskelligheder danner et hele.

Jeg forstår også, at jo mere en skole kan virkeliggøre det, at elever og lærere ikke blot finder hinanden på undervisningens område, men får flere og flere menneskelige berøringspunkter både i og udenfor skolestuerne, jo hyppigere og stærkere de samles om almenmenneskelige emner og om spørgsmål, vejledning, tilrettevisning i henhold til noget, der har at gøre med den samlede skoles indre velfærd, — jo bedre fremmes enheden i mangfoldigheden. Men alle børnene er jo dog ikke snydt ud af næsen på hinanden som prinsessens friere, og du bliver dog nødt til at tage hensyn til, at de enkelte er, som de er, og til at respektere hver enkelts begrænsning og hver enkelts ejendommelighed.

Ja rigtig! Men her skal jeg gribe lejligheden til

at betone, at idet vi stræber efter enheden i det mangfoldige, stræber vi jo slet ikke efter at udslette de enkeltes særpræg, tværtimod! Vi gør netop alt, hvad der står i vor magt, for at bevare og udvikle de enkelte som enere. Først således har de noget at sætte ind i det fælles samfund, og kun således kan de blive værdifulde medlemmer af dette. Det er altså så langt fra, at vor stræben efter enhed i mangfoldigheden og vor stræben efter at tage størst muligt hensyn til de enkelte står i modstrid med hinanden; de er tværtimod to nøjagtig sidestillede bestræbelser, der udfylder hinanden og sigter mod det samme mål.

3

Vi skal så til at gæste *lærerkredsen*.

I det en ny lærer træder ind i en skole, der vil være og er en levende organisme med sit eget særpræg og sit eget mål, — et mål, der ligefuldt bliver dens „eget“, om så tyve andre skoler har det samme mål, — idet han træder ind i denne ejendommelige verden, mærker han snart, at der er noget ved at afsløre sig for ham, som han hidtil ikke har haft den fjærreste anelse om, noget af det samme, man mærker, når man oplever den lykke, at et indholdsrigt menneske efterhånden åbner sit indre for en og byder en at træde nærmere til. — At komme ind i en skole er ikke blot et møde med nogle ny tanker, ny metoder, ny reglementer, men det er et møde med et nyt liv, som når et menneske, der har stået udenfor sit folk, og sit land — udenfor, skønt han måske i mange år har levet midt i det, — pludselig ser et nyt lys tændt

ser sig stående i sine fædres land og foler sit hjerte uløselig knyttet til det. Han står nu ikke mere i *et* land, men i *sit* land, lever ikke mere i *et* folk, men i *sit* folk. Det er som at stå op af døde til nyt liv. Den hele tilværelse får en uendelig tilvækst i indhold, og der bliver en langt dybere mening i den end før; — det er, som når kunsten åbenbarer sig for en, der hidtil har stået udenfor; — det er, som når kristendommen åbenbarer sin herlighed for en, der hidtil har stået udenfor. Ja, jeg henter ikke disse billeder langt borte, men nær ved; og synes en, de er for store, så svarer jeg: Er skolevirksomheden virkelig en gerning, der kan fylde et menneskeliv, kan vi aldrig sætte den for højt. Og netop det største og det betydningsfuldeste, netop alt det, der giver livet glans og værdi og den allerdybeste mening, gudsliv og fædrelands-kærlighed, de bedste forbilleder på alle menneskelige områder, de stærkeste tanker, der er tænkt, de varmeste strømme, der et gået og går gennem menneskelivet, skal vi jo møde inde i skolen.

Hvor langt en skole kan nå i retning af at lære de enkelte arbejdende kræfter i den til at se *stort* på det, der går for sig derinde, må jo altid være et åbent spørgsmål; alle lærerne når selvfølgelig ikke lige langt frem; men også i et lærersamfund er der kræfter, der i særlig grad præger og bærer det hele, og som kan have en ganske uberegnelig indflydelse på deres omgivelser, idet de kan lære den kunst fra sig, at leve et skoleliv helt og fuldt.

Der kan møde lærere til et skoleværk med den tanke: I skolen er jeg skolens, udenfor skolen har jeg

ikke noget med den at gøre, og den ikke noget med mig at gøre. De viser dermed, at de står holt udenfor skolelivets dybe hemmelighed; og det første, de har at lære, er, at et menneske aldrig kommer udenfor sit livsværk, men bærer det i sit hjerte, hvor han står, ligesom en fædrelandsven aldrig vil kunne finde den plet, hvor han kan stå og sige: her har jeg ikke noget med mit fædreland at gøre, og mit fædreland ikke med mig! — Ja, ligesom det kan siges om en ægte fædrelandsven, at det ikke blot er landet og folket, der bærer *ham*, men at han bærer hele sit land og hele sit folk dybt i sit hjerte, dets sorg er hans sorg, dets glæde er hans glæde, dets sejr er hans sejr, dets nederlag er hans nederlag, — således er der også lærere, det med sandhed kan siges om, at *de* ikke blot *er* i *skolen*, men at *skolen er i dem*; de lever dens liv og bærer dens vel og ve dybt i deres hjerter; inde *i dem* er skolen med al sin mangfoldighed et hele, og derfor bliver *ved dem* skolen med al sin mangfoldighed et hele; de går og bærer på den skolelivets hemmelighed, som deres hele væsen og færd lidt efter lidt afslører for andre; — jeg siger: *Ære være dem!* — I deres af de udenforstående tit ganske ubemærkede tilværelse har de en betydning, som ikke kan værdsættes højt nok. Som Moses gik ind i teltet udenfor lejren for at mødes med Gud og lægge hele sit folks anliggender frem for *ham*, således kan denne enkelte lærer, denne enkelte lærerinde hver dag bære det liv, her leves, hen til en kilde, hvor liv kan fornyes. Og ligesom israeliterne kom ud og stillede sig i deres teltdør for at se på Moses, når han var

på vej til helligdommen, — de vidste jo, at hans gang var til deres bedste; og ligesom de atter fulgte ham med øjnene, når han kom tilbage, — deres liv afhang jo af, hvad han nu bragte med sig, således vilde jeg ønske, at der efterhånden kunde blive flere og flere både af gamle og unge, der får øje for, ikke blot hvad en lærers gerning, men hvad en lærers liv er værd, og skønne, hvordan børnenes velfærd afhænger af, hvilke livets kilder den enkelte lærer tyr til.

Og det gælder her ligesom ovenfor, at netop bevarelsen og hævdelser af de enkeltes ejendommelighed er ikke en hindring for, men en betingelse for den hele organismes trivsel. Og sker det, at en enkelts fuldt berettigede ejendommelighed ikke kan passe sig ind som et levende led i helheden, så viser skolen jo netop sin levedygtighed ved evnen til at kunne udskille de kræfter, der ikke kan gå ind som toner i den fælles harmoni.

‡

Endelig skal jeg give, hvad jeg har på hjerte overfor skolens *forældrekræds*.

Det er i begyndelsen påvist, at skolen er stillet midt i en verden af åndelige strømninger, metoder, teorier, tanker, meninger, ønsker, planer og interesser, samt at adskillige af disse går lige stik imod hinanden. Det er endvidere bemærket, at meget af denne mangfoldighed særlig gennem *forældrene* træder indenfor skolen.

Det er da en given sag, at denne ikke kan stå og svaje holdningsløs imellem de mange modsætninger;

den kan ikke have en kurs i dag og en stik modsat i morgen; vi kan ikke hælde alle de mange krav og ønsker sammen i en gryde, og så røre rundt så længe til det hele bliver en tilsyneladende onsartet grød uden klumper; — det blev en lidet velmagende grød, der kom ud af det, og resultatet vilde sikkert blive, at ikke en eneste vilde føle sig tilfredsstillet i længden, selv om lidt uvedkommende ingredienser, lidt kryderi eller lidt syltetøj til en tid kunde dække over det usmagelige.

Nej, hvad vi i længden — men ingenlunde altid straks — sætter pris på hos et enkelt menneske, hos et enkelt hjem, nemlig dette, *at det er sig selv*, det skal vi også lære at sætte pris på overfor en skole. Et menneske, der dur noget, et hjem, der dur noget, — af det kræver vi først en åben sans for livets mangfoldighed; se dig ud Svend Vonved! se dig ud og se dig om i det rige menneskeliv omkring dig; virk, tænk, læs, hør, oplev, hvad du kan overkomme, modtag og udskil, — men omsmelt så alt det, du har tilegnet dig, i din egen personligheds digel, og giv det dit eget præg!

Ja, netop det selvsamme skal vi kræve af en skole. Og jo mere omfattende den er i sit syn, jo mere indgående og grundigt den har arbejdet sig frem, og jo dybere den har skudt sine rødder ned i sit folks liv og i det store fælles menneskeliv, jo gladere skal vi være ved den. Vi skal ikke ønske, at den indretter sig på at være et pulterkammer for alt muligt, skrammel og værdifuldt imellem hinanden; nej, også den skal optage og udskille, smelte det, den har tilegnet sig,

om i sin egen digel og sætte sit eget personlige præg derpå.*)

Så er det givet, at den, der står *udenfor*, kan have vanskeligt ved at se, hvad liv der rører sig *indenfor*; det lærer man jo i Virkeligheden først at kende ved — **at leve med.**

Det er også givet, at når en skole står fast på det, den igennem erfaring og omhyggelig prøvelse har lært, er bedst, kan en og anden, der ikke har haft lejlighed til at tænke dens tanker igennem, føle sig stødt tilbage; det kunde f. eks. jo ligge nær, at den, der aldrig har tænkt sig andet „mål“ for en betydelig skole end de afsluttende eksaminer, — helst så mange som muligt, kan føle sig stødt tilbage af den skole, der med sine lungers fulde kraft råber ud, så langt dens røst kan række: *eksaminer bliver aldrig i evighed barndoms- og ungdomsskolens mål*; og jo mere disse trænges tilbage, jo mindre de får at betyde, jo betydningsfuldere bliver skolens plads som lysgiver og livsbevarer i samfundet.***) — Men det er jo dog en erfaring, at man ved at leve sammen og — om så skal være — i al fornøjelighed kæmpe sammen, kan komme i forståelse med hinanden; man skal blot give lidt tid. Selv om en skole er nok så selvstændig, er den jo

*) Dette udtryk har jeg lånt hos en normand i et stykke, han har skrevet om sin store landsmand professor Sofus Bugge.

**) Blandt andet viser vor nye skolelov, at vi, der har arbejdet mod eksaminerne i deres hidtidige form og udstrækning, ikke har arbejdet forgæves.

ikke derfor bare af sten; og fordi den ved, hvad den vil, har den selvfølgelig ikke sluppet sine udviklingsmuligheder; så var den jo ganske simpelt død og borte, hvor strunk den end kunde knejse i det udvortes. Nej, livet, vi er sat i, og fremfor alt børnene, vi lever med, skal nok holde os i ånde og skal nok holde os ikke blot stærke og støtte, men bøjelige og bevægelige. Og så må man for resten, om man evner det, lodde dybderne i sine børns sind, — ikke *blot* — skønt dette også kan være en god gerning! — undersøge, hvordan det står med tabellen og geograften og de andre fag, men lodde ned i dybderne, prøve, om skolelivet har aflejret noget, der er liv og bærekraft i; — så kan det ske, hvad jo også erfaringen rigelig stadfæster, at børnene kan lede deres forældre til forståelse af det, der i begyndelsen syntes ganske uforståeligt.

Men naturligvis, hvis forældre åbenbarer deres mangél på forståelse for børnene, og, hvad så sørgelig tit finder sted, rent ud stiller skolen blot for en negativ kritik, i synderlighed den skole, børnene skal forlade for at indmeldes i en anden, — ja så kan børnene ikke tage forældrene ved hånden og lede dem ind i skolens løndom, og så er der for børnene ingen løndom derinde og bliver måske aldrig. At den lykke, børnene skal have i deres skoleliv, for en ikke ringe del afhænger af deres forældres stilling til skolen, det er sagt og skrevet tit nok; men gode råd dur jo ikke, uden man følger dem, siger Sakso. Og jeg ved godt, at foruden de andre hindringer, der kan ligge på forældrenes veje, når de vil følge ovenstående gode råd, er der en, man næppe har øje for, og som netop der-

for bliver ved at stå som en hindring. Jeg skal her pege på den.

Det værk, man selv har været med til at bygge, ser man med andre øjne på end det, man ikke selv har nogen part i, ikke selv har noget ansvar for, og som ikke er virkeliggørelse af tanker, der har brændt en således på sindet, at ens liv tabte kendelig i værdi, om de ikke blev virkeliggjort.

Jeg kunde pege på mange bygninger og mange værker fra områder, der ligger langt udenfor mit.

Jeg skal her kun pege på, at der verden over er blevet kirkebygninger til på den måde, og at der — for at blive i vort eget fædreland — er blevet skoler til på den måde, — og det endda af de betydeligste skoler, vort land ejer; og de skoler har endvidere haft den evne at kunne holde traditionen vedlige, — det ene slægtled har taget dem som en arv fra det foregående; og skolens historie! — ja, det er en af livsnerverne, at netop dens historie bevares gennem slægterne; derved føler de sig selv som parthavere i den, og som de, der skal føre den videre.

Men helt anderledes er det med det store flertal af skoler i vort land; de står så kedeligt „færdige“; når vi forældre får brug for dem, står de i rogløen på pletten, vi forældre har så at sige ingen part i dem, vi har ikke selv bygget dem, ikke stridt for dem, ikke elsket dem frem, ikke haft dem i pleje eller varmet dem ved vort hjerte, da de var små, og bevaret dem i vort hjerte, da de blev store; — nej, de er ikke „vore“; de er heller ikke vore i den forstand, at vi har modtaget dem som en dyrebar arv fra vor far

med forpligtelse til at frede om arven; — nej, heller ikke i den forstand er de vore; de er til for de fleste af os ligesom landeveje, gaslygter, kloaker, restauranter, koncertsale, sommerteatre, tennispladser, cykelbaner og traverbaner er til for landliggerne, når de flytter ud i vort velordnede villakvarter. Skolerne har ingen historie for os; i hvert fald ingen historie, *vi* har interesse for, end sige part i. Her er den hindring, jeg vilde pege på, og den bliver endnu større for vore øjne, når vi betænker, at vore børn netop igennem os i tide grundig bør lære „historie“, de hjerters, det hjem, den skoles historie, der på en eller anden måde kommer til at sætte sine mærker gennem hele deres liv; — de skal lære, at man er ikke rettelig elev i en skole, fordi man *siddler* der, heller ikke, fordi far *betaler skolepenge*; — der skal mere til end det.

Og derfor siger jeg til skolens forældre: Prøv at leve skolelivet sammen med os; dermed mener jeg ikke, at vi venter at se samtlige fædre og mødre hver dag ved undervisning, foredrag, sang og hvad vi ellers tager os til; det er ikke det udvortes, det kommer an på; vi kan jo tit stå i det allerinderligste forhold til den, der er langt fjærnet fra os i rummet.

Lad mig igen her udrede min tankegang ved et nærliggende eksempel.

Det er sikkert, at da vor skole forrige år mødte op med et elovhold ved idrætsfesten i Odense, da slog skolens forældre åndelig talt kreds om de bortdragende børn og lærere, og når det spurgtes derovre fra, at vore børn klarede sig kønt, så var det jo ikke blot disse 30 eleveres forældre, der glædede sig, hver

gang der meldtes noget godt om Ordrup skole, men i hele forældre kredsen taltes der om „vore“ børn. Professor Hansen, arbejdsmand Hansen, tømmermester Hansen, grosserer Hansen, restavrador Hansen, etatsråd Hansen var og er meget forskellige udenfor skolen, men ved den lejlighed var de eet; og så tilføjer jeg: hvad vi på gymnastikkens og idrættens område har uddannet vore børn til, det kan lægges synligt frem for alles øjne. Men der er meget andet, vi også uddanner vore børn til; — de ydre idrætspladser, dem kan man se, der er resultaterne så tydelige, så synlige for alle; men der er indre virkefelter og åndelige idrætspladser, hvor kampene ikke ligger synlige i dagen, og hvor sejrvingingerne ikke er så lette at se, men derfor ikke er mindre vigtige; og efterhånden som forældrene lever sig sammen med os, vil de også mere og mere få øjnene op for dem og for deres betydning, og for hvor nødvendigt det er, at de også her slår kreds om os. Og netop på den slags kamppladser kan måske den, der ikke personlig er nærværende, men ved sin kærlighed dog er til stede, udrette lige så meget som den, der står midt i arbejdet og måske netop derved over de mange enkeltheder kan komme til at glemme helheden.

I hvert fald er jo hvert hjemms ånd gennem sine børn til stede, og hvert barn, altså også hvert hjem, kan jo hver dag gennem sit liv komme til at øge eller formindske den fælles kapital, vi alle i skolen skal leve af, en kapital, der jo også kommer hjemmene til gode.

Måske er der dem, som siger: Ja, dette er rigtigt, men det er vanskeligt at praktisere.

Til støtte for disse vil jeg bemærke:

*Et enkelt hjem bar så tit et land,
når ul det sendte dets frelsermand,*

synger Bjørnson. Kan et enkelt hjem bære et land, så kan et enkelt hjem også bære sine børns skole*).

-- Hvor svær eller let den byrde er, kan ikke måles med udvortes mål; det kan være, at den, der bærer most, føler, hvad der er evig sandt, at en sådan byrde ikke tynger, men løfter, ikke hæmmer, men udvikler og bærer mennesket ind i den allerrigeste lykke; og jo flere der er om i fællesskab at bære en fælles opgave, en fælles byrde, des større bliver lykken for hver enkelt. Her står vi igen i sammenslutningens hemmelighed.

*

*

*

Skulde nu nogen mene, at jeg har været lovlig højt oppe over skyerne, da jeg udarbejdede dette lille stykke „*harmonilære*“, så kan jeg meddele, at hvor meget jeg end holder af engang imellem at komme så højt til vejrs, at jeg kan høre sfærerens harmoni, så har jeg dog denne gang nærmest søgt andensteds hen. Jeg har nærmest søgt indad og nedad til kærnen af det, jeg daglig bevæger mig i. Og jeg kan

*) Nu da fællesskoletanken igennem den ny skolelov atter har vundet en stor sejr, benytter jeg lejligheden til at pege på det urimelige i, at brødre og søstre under normale forhold splittes til hver sin skole. De kan tids nok blive skilt ad, når de flyver ud i livet, og alt for mange bliver skilt ad. Lad dem så have lov af være sammen, også i fælles skole, mens de er børn og unge, at leve i skolen under samme vilkår, under samme fælles tankegang, på samme fælles grundlag, de vil så lettere kunne holde sammen, når de bliver store.

glæde mine læsere med, at måske netop på de steder, hvor de mener, jeg har været særlig højt oppe, har jeg kun beskrevet, hvad jeg har mødt i mine daglige forhold; — jeg har i det hele i denne afhandling benyttet, hvad jeg kunde kalde levende Model.

Ii.

Lov om højere Almenskoler

Skolemænds Tanker har i den forløbne Vinter Landet over været stærkt optaget af den nye Skolelov. Ogsaa her ved Skolen har vi, som naturligt er, med levende Interesse fulgt Lovens Skæbne og efter Evne deltaget i Forhandlingerne om den paa Møder i og udenfor Skolen.

Vi hilser dens Vedtagelse med Glæde, fordi den paa mange Punkter lover Virkeliggørelsen af Ønsker og Forhaabninger, der i lange Tider har været næret indenfor Skoleverdenen; — fordi den er et Udtryk for en Række sunde og gode Tanker om Opdragelse og Undervisning, der her endelig har kæmpet sig frem til Sejr; — og fordi den — saavidt Lovbestemmelser rækker — kan komme til at betegne et stort pædagogisk Fremskridt til Gavn for vore Børn.

Vi gør det saa meget mere, som Loven paa adskillige Punkter falder sammen med, hvad denne Skoledels har gjort sig til Talsmand for, dels allerede har søgt at virkeliggøre (se f. Eks. Lovens Stilling til Undervisning i fremmede Sprog i Smaaklasserne, til Fællesskolen, Karakter- og Eksamensvæsenet).

Vi mener derfor ogsaa, at den højere Skole er de

Mænd en Tak skyldig, som har Æren for denne Lov, en Tak, som foruden til Regering og Rigsdag vel nærmest maa rettes til *Professor Gertz*.

Paa et Forældremøde den 14. Maj gjorde vi Forældrene nøjere Rede for Lovens Indhold og Betydning, og vi nøjes derfor her med nogle korte Udtalelser om de umiddelbart forestaaende Forandringer, som Loven giver Anledning til. Det ligger i Sagens Natur, at de mere vidtrækkende Virkninger først vil spores ad Aare.

Medens Klasserne fra 6. Underklasse og opefter gaar deres Gang efter den gamle Ordning, vil nuværende 5. Underkl. til næste Skoleaar blive I. Mellem-skoleklasse. Undervisningen i denne vil dog i Hovedsagen blive lig med Undervisningen i nuværende 6. Underklasse, kun vil Fransk bortfalde, og Tysk rimeligvis faa et større Timetal, medens Tysk vil bortfalde i den kommende 5. Underklasse, idet al Undervisning i fremmede Sprog for Fremtiden udelukkes af Underskolen. De derved ledigblevne Timer vil muligvis til dels falde bort for at indskrænke Skoletiden for de smaa Børn, hvorom der her er Tale, dels anvendes paa anden Maade. Forøvrigt var her ved Skolen allerede i Forvejen Undervisningen i fremmede Sprog skult saa langt ud som muligt; saa Forandringen bliver ikke stor her.

Historieundervisningen vil blive ledet efter en ny Plan, som allerede inden Lovens Vedtagelse var lagt og i Aar paabegyndt, saaledes at Verdenshistorie for Fremtiden først optages i Mellemskolen.

Som en ret iøjnefaldende Forandring skal vi nævne,

at Ordrup Latin- og Realskole altsaa for Fremtiden vil blive til *Ordrup højere Almenskole*; — hvad der ligger i denne Navneforandring, skal vi ikke her komme ind paa, men kun bemærke dette, at vi med Glæde ser Latinen forsvinde af Navnet paa en Skole, hvor den allerede længe kun har spillet en ret underordnet og for største Parten af Børnene slet ingen Rolle.

Undervisningen

i 1902—1903

I. Underklasse

(*Anna Kønিকে*)

Klassen har lært at læse efter Lydmetoden af *Anna Kønিকে* og *Era Lassen* med Benyttelse af H. C. Frederiksens Læsebog. For at gøre Stoffet saa anskueligt som muligt faar Børnene, saa ofte det kan lade sig gøre, Lov til „at lege deres Lektie“ — som de kalder det. Enhver voksen Læser vil let kunne forstaa, hvad der hermed menes; handler f. Eks. et af Digtene om nogle Kyllinger, der er i ivrigt Ordskifte angaaende Pladsen under Hønsens Vinger, faar Børnene Lov til at forestille hver sin Kylling, saasnart Digtet er lært udenad, og de strides da gladelig midt paa Gulvet, idet hver har sin Part af Digtet at sige. — Dette morer selvfølgelig Børnene i høj Grad og gør Skolestuen til et langt naturligere Opholdssted, end den vilde være, naar hvert enkelt Barn sad paa sin Plads og underkastedes en regulær Overhøring. Desuden hjælper saadanne „Øvelser“ mægtigt til Forstaaelse og Opfattelse af det foreliggende Læsestof. Og endelig er de en stor Støtte for Oplæsningen, al den Stund der maa kræves, at denne bliver naturlig og levende; det er jo givet, at jo mere

Børnene er optaget af det, de læser, og lever sig ind i de optrædende „Personer“, — disse være nu Mennesker eller Dyr, Træer eller Dukker, — ler med de glade, er vred med de vrede, hopper med de hoppende, sover med de sovende, — jo bedre bliver Læsningen, og samtidig lærer de fra smaa af umiddelbart at se Ordene, vi taler, som Udtryk for noget, der virkelig lever inden i os. — At vi ogsaa har andre Midler til at fremme Forstaaelsen, Tilagnelsen og Interessen, er givet; disse Midler ligger lige for Haanden og er desuden fremdraget i tidligere Aarsskrifter. — Læsebogen er læst ud af de Elever, som har fulgt hele Aarets Undervisning. Ved Oplæsningen har der særlig været lagt Vægt paa at vænne Børnene til at gengive Ordene, som de lyder i det gode Talesprog; fra den allerførste Dag, Læsningen begynder, skal Børnene indøves i at læse ikke bogstavrigtigt men sprogrigtigt. — Børnene har lært nogle Digte udenad, og er der Melodi til, bliver de sunget. Sangundervisning i særlige Timer gives ikke i denne Klasse.

Klassen har desuden i tre særlige Timer om Ugen haft *Anskuelsesundervisning* med *Alfred Andersen*. En nærmere Redegørelse for Fremgangsmaaden findes i Skolens Aarsskrift for 1900—1901.

Skrivning tages i Forbindelse med Danskundervisningen. Eleverne lærer først at skrive paa Tavle, senere i Skrivebog med Blyant.

I *Regning* (*Karen Jeppe*) faar Børnene ved *Hjælp af Genstande* en Forestilling om de smaa Tal, idet der i Begyndelsen kun nævnes Tal i Forbindelse med saadanne Genstande, vi har lige for Haanden: Tavler,

Grifler, Ruder o. lign. Naar vi er kommet saa vidt, at vi forbinder en Tanke — lad os sige — med Ordet fem, lærer vi ogsaa at skrive det dertil svarende Tegn 5; saa hurtigt som muligt lærer Børnene ogsaa Tegnene + (og) og = (er). Der viser sig nemlig snart en stor Forskel i den Hurtighed og Lethed, hvormed de enkelte Børn kommer i Gang med Tallene, saa at Klassen efter en Tids Forløb maa undervises i to eller flere Hold. De flinkere kan saa sidde og regne ved Hjælp af Pinde paa deres egen Tavle smaa Stykker, som $2 + 3 =$, hvad der ved Siden af den mundtlige Undervisning i forholdsvis kort Tid giver dem ganske godt Herredømme over de smaa Tal, saa at de ikke alene ved, at 6 og 2 er 8, men ogsaa, at naar man har 8 Pinde og tager de 2 fra, er der 6 tilbage, eller at naar man har 3 Bunker med 2 Pinde i hver, er der 6 Pinde i det hele.

Lidt længere hen indføres Additionstabellen for at fæstne og støtte ved Hukommelsen, hvad der allerede omtrent er gaaet Børnene i Blodet; — og det sker saaledes, at de ikke faar større Tal at tumle med i Tabellen, end de med Lethed kan regne med ogsaa uden at have Pinde til Hjælp. Vi gaar særlig paa dette Punkt frem med stor Varsomhed, for at ikke Børnene skal lære Tabellen udenad uden at kunne forbinde nogen Tanke med de Tal, de lærer om. I det hele er det en Hovedbestræbelse ved denne Undervisning, at Børnene ikke skal kende Ordene som tomme Lyde eller Tegn, men at de kan faa en Forestilling om de Mængdeforhold, Tallene betegner.*)

*) Det følger heraf, at vore smaa Børn aldrig faar med større Tal at gøre, før de er godt hjemme i de smaa;

Naar Børnene har faaet en Forestilling om de enkelte Tal, indøves Titalsystemet ved Hjælp af Kuglerammen, der er bedre egnet til Klasseundervisning end Pinde.

Naar Systemet indøves, lærer Børnene at opfatte de givne Tal efter Lyden, saa de ligefrem kan høre, at syv og tyve er syvogtyve; der tælles saa fremefter til otteogtyve, niogtyve, tiogtyve, der ogsaa hedder tredive.

Ofte faar vi i Begyndelsen Ord, som elleve og tyve, der foreløbig maa modtages som rigtige Svar, medens der dog gøres opmærksom paa, at vi har et nemmere Ord, nemlig een og tredive. Naturligvis ser Børnene stadig paa Kuglerammen, hvorledes ethvert Tal „ser ud“, saa de paa et mere fremskredent Standpunkt stadig har klart for sig, hvormange Rækker og Kugler der er i hvert Tal. Talnavnene mellem 10 og 20 maa læres udenad som Tabel, saa at de ved, at 10 og 9 tilsammen hedder nitten.

tre-, fire- og femcifrede Tal er for dem kun tomme Ord og Tegn. — Og Skolen finder sig foranlediget til at bemærke, at her er et Punkt, ikke alle Forældre har gjort sig klart. Det er ikke Massen af Tabelkundskab, ikke Regler og Metoder, ikke store Tal, det kommer an paa ved Begynderundervisningen i Regning; — derimod kommer det i aller højeste Grad an paa, at vore Børn lige fra første Færd af lærer at forbinde Tanker og Forestillinger med det, de siger og foretager sig i vore Undervisningstimer. Ikke mindst paa Regneundervisningens Omraade gælder det om, at vi overfor vore smaa Børn ikke lader det fremtidige praktiske Livs Krav trænge Undervisningens pædagogiske Værdi til Side. For det er dog sikkert, at hvad der i de tidlige Aar vinder i Grundighed, Tilegnelse og Forstaaelse bærer ganske anderledes Frugt i de kommende Tider end selv den mest teatraliske Dressur.

Omtrent samtidig lærer de at skrive de tocifrede Tal, stadig ved at se paa Kuglerammen. To og tredive, der bestaar af 3 Rækker og 2 Kugler, skrives med et 3-Tal og et 2-Tal. Her er jo en Vanskelighed, som undertiden kan vise sig, da man *uævner* Enerne først, men *skriber* Tierne først. Der er vist ikke anden Udvej, end ligefrem at lære Børnene, at saadan gør man. Saasnart vi faar indført „firti fem“ i Stedet for „fem og fyrre“, falder den Vanskelighed bort.

Naar Titalsystemet er vel tilegnet, lærer Børnene at bruge det. Der maa gives mange Opgaver fra Livet omkring os. Vi tænker os, at vi gør en Skovtur to eller tre af os, køber Kaffe og Wienerbrød og Bismarcksklumper og andet sligt, hele Tiden regner vi ud, hvad det koster. Vi regner ud, hvormange Penge vi faar igen paa det Pengestykke, vi betalte med. De Pengestykker, vi har efter vort Møntsystem, er fortræffelige at regne med, da de passer saa godt til Talsystemet. — Eller man ser en Flok Heste og regner ud, hvormange Ben de har. — Eller man gaar med f. Eks. 30 Bolscher i en Poso og deler stadig ud af dem, saa hver Kammerat faar eet; hvormange har man delt ud, naar der er 6 tilbage? — Alt saadant fængsler Børnene og lærer dem at bruge deres Omtanke. — Man maa lægge vel Mærke til, hvorledes hvert enkelt Barn regner sine „Stykker“, dels fordi man saa maaske kan lede dem til en lettere Maade at regne dem paa, og ikke mindst fordi man derigennem lærer, hvorledes hvert enkelt Barn tænker, og det gælder jo dog om at bygge videre paa det, det bestemte Barn i Øjeblikket sidder inde med. Mange

af de bedste Metoder lærer man jo paa den Maade af selve Børnene.

Ved Slutningen af Skolceaaret kan Klassens normalt flinke Elever regne Stykker som følgende: Hvor meget koster 7 femøres Kager og 6 Bismarcksklumper til 2 Øre Stykket? og hvor meget faar jeg saa igen paa 50 Øre? — Naar Ellen har 35 Nødder og faar 22 Nødder til, hvor mange har hun saa? — og hvor mange har hun, naar hun har spist 10 af dem? o. s. v.

I *Gymnastik (Dora Engelbrecht)* begynder Undervisningen med Lege, Boldspil, Springen o. l. — Senere har Børnene gennemgaaet en Del forberedende Øvelser, lettere Smidighedsøvelser og enkelte Apparatøvelser. Det har væsentlig været Opgaven at lære de smaa at faa lidt Herredømme over deres Legemer samt gennem Kommandoordene at vænne dem til Kvikhed i Tanko og Handling.

2. Underklasse

(*Agnes Hansen*)

Ved *Danskundervisningen (Agnes Hansen)* er benyttet *Slomanns Læsebog Nr. 1*, hvoraf der er læst 104 Sider.

Igennem Samtale og Forklaring af Indholdet søger vi at vænne Børnene til at gøre Rede for deres Tanker, opøve deres Trang til Klarhed og Forstaaelse og vænne dem til at spørge om det, de ikke ved Besked om. Ved Oplæsningsøvelserne arbejdes der paa at faa Børnene til at læse saa naturligt, saa nær op til Talesproget som muligt, og paa at faa dem til at lægge deres barnlige Opfattelse og Forstaaelse af

Indholdet ind i deres Læsning. De Vers, som staar i Læsebogen, og enkelte andre er lært udenad. Først er de blevet indøvet i Kor, senere har Børnene sagt dem frem enkeltvis, og de faar da Lov til at give sig helt hen i den Stemning, der raader i Digtet. Til Støtte for Morgensangen har Børnene endvidere faaet gennemgaaet og forklaret nogle af Ingemanns Morgensange, som derpaa er blevet lært udenad og sunget i Timerne.

I *Bibehistorietimerne* (*Jens M. Bondesen*) har Eleverne faaet fortalt og har genfortalt Historier om Personer og Begivenheder fra den gamle Pagt; der er lagt megen Vægt paa at gøre Fortællingerne levende og anskuelige, og de er derfor gjort saa udførlige som muligt. Paa Sammenhængen mellem Begivenhederne har vi derimod ingen Vægt lagt. I Timerne benyttes meget Billeder, idet Børnene maa forklare, hvad de ser paa dem, og saa vidt muligt fortælle Begivenhederne.

I *Naturhistorietimerne* (*Alfred Andersen*) har Børnene faaet fortalt Historier særlig om Pattedyr. Billeder og udstoppede Dyr er stadig brugt.

Regning (*Karen Jeppe*): Undervisningen i 2. Klasse er væsentlig kun en Fortsættelse af den Undervisning, der er givet i Slutningen af 1. Klasse. Den Regningsart, der særlig er lagt Vægt paa, er Subtraktion; men den var jo ikke ny for Børnene; der var allerede i 1. Klasse givet mange Opgaver deri. Subtraktionstabellen er indøvet, og paa Tavlen regner de Subtraktionsstykker efter den almindelige Metode; Tallene er nu blevet større; der regnes med indtil 4-cifrede Tal.

Saa er det ogsaa nødvendigt i denne Klasse at lægge særlig Vægt paa Regnefærdigheden, da Subtraktion er det, der ellers lettest glemmes.

Iøvrigt er der fortsat med samme Slags Hovedregningsopgaver som i 1. Klasse, blot med større Tal.

I *Skrivetimerne* (*Agnes Hansen*) er der dels skrevet efter Forskrift, dels efter Læsebogen.

Klassen har desuden haft Undervisning i *Gymnastik* og *Sang*, og Pigerne har i Haandarbejdstimerne lært at strikke og sy.

3. Underklasser

(*Karen Jeppé*)

Dansk (*Anna Könicke* og *Holger Frederiksen*): *Slomanns* Læsebog for danske Børn Nr. 1 er læst, de fleste Digte er lært udenad. Vægten er blevet lagt paa en korrekt, klar og tydelig Oplæsning: Forstaaelsen af det læste er sikret gennem Samtale og Genfortælling. Der er hele Aaret igennem, for at fremme Stavefærdigheden, hver Uge skrevet en Diktatstil, tillempet efter Børnenes Standpunkt.

I *Bibelhistorie* (*Jens M. Bondesen*) har Børnene faaet fortalt og har gengivet Fortællinger om Jesus og hans Apostle, idet der særlig er dvælet ved det, der ligger for de mindre — saaledes Jesu Barndom — medens det, som forudsætter større Modenhed, er opsat til en senere Alder. — Bibelske Billeder er benyttet ved Undervisningen. Enkelte bibelske Sange er lært udenad og sunget, ligesaa nogle Salmer, passende til de store Højtider.

Historie (*Jens M. Bondesen*): Sten-, Bronze- og Jernalderen er blevet meget udførligt gennemgaaet,

Oldsagn og Billeder benyttet, og Eleverne er ført til ud fra det fundne at drage Slutninger angaaende vore Forfædres Liv og Færden. Med denne Gennemgang som Baggrund er den nordiske Gudelære, Heltesagnene og Vikingetiden gennemgaaet, og til Slut er der fortalt og genfortalt om Dannevirke og Jællingestenene, derefter om Ansgar, saaledes at Kristendommen kommer til at ses paa Baggrund af den udførlige Skildring af Hedenskabet. — Undervisningen er mundtlig.

Naturhistorie (Karen Jeppe): Undervisningen har, naar Aarstiden og Vejret har tilladt det, fundet Sted ude i Naturen, saa Børnene har set Dyrene og Planterne der, hvor de lever, og set dem i deres indbyrdes Forhold. De har set Insekterne flyve fra den ene Blomst til den anden, saa det er let for dem at begribe, hvordan de kan føre Støvet med sig fra den ene til den anden. De har set Vinden føre Løvetandens Frø med sig ved Hjælp af den hvide Fnug, medens Burrerne hægtede sig fast ved deres egne Klæder og paa den Maade kom langt bort fra det Sted, hvor de groede. De har set Svalerne fare kvidrende af Sted efter Myggene, medens en Mejsseflok med lystig Pippen smuttede om mellem Bladene i et Træ. De har set en Snegl skyde sig langsomt hen ad Vejen med sit Hus paa Ryggen, set en Regnorm bevæge sig fremad, medens den søgte at komme i Jorden igen, set Mariehønen fylde sig med Luft og saa til sidst løfte Vingerne til Flugt. Alt det har givet Stof til Santaler, hvor Børnene saa ogsaa kan meddele deres egne Iagttagelser. De har, ved at færdes derude, faaet deres Øjne aabne, saa de kan

se det Liv, der rører sig i Naturen, og kan faa Forstaaelse af det, de ser og har set.

I Vintertiden, da vi ikke kunde have noget Udbytte af at gaa ud, har vi benyttet Skolens Samling. Fuglene er gennemgaaet ret grundigt, og der er lært lidt om Insekterne, da det er disse Dyr, vi lettest støder paa ude om Sommeren. Undervisningen er bleven ledet saaledes, at Børnene har lært af det, de ser paa en Fugl, dens Næb, Fødder, Vinger o. s. v., at drage Slutninger med Hensyn til dens Levevis, Opholdssted o. lign.

Geografi (Alfred Andersen): Klassen har beskæftiget sig med Danmarks Geografi. Vi er gaaet ud fra Beskrivelse og Korttegning af selve Skolen og de nærmeste Omgivelser. Gennem Udflugter, Billeder, Tegning og Beskrivelse klares Elevernes Begreber om Skove, Moser, Enge, Vandløb, Strandbredder o. s. v. — Derefter er vi gaaet over til de enkelte Landsdele, og Danmarks Geografi er gennemgaaet i store Træk, med særlig Dvalen ved de enkelte Ting, som Danmarks Næringsveje, de jydskes Heder, Byer med historiske Minder. — Overhøring efter et Kort uden Navne.

Regning (Karen Jeppe): Klassen har adderet, subtraheret, multipliceret og divideret mindre Tal, saavel benævnte som ubenævnte. Større flercifrede Tal er brugt til Tavleregning (dog ikke Division).

Huandarbejde (Agnes Hansen): Strømpestriking og Linnedsyning, samt for de dygtigere Elever forskellige Slags Hulsømme.

Undervisningen i *Gymnastik, Sang, Skrivning* og *Tegning* vil for denne og de følgende Klassers Vedkommende blive omtalt under eet til Slutning.

4. Underklasser

(*Jens M. Bondesen og Kirstine Sørensen*)

I *Dansk* (*Helga Könicke og Holger Frederiksen*) er Slomanns Læsebog Nr. 2 benyttet som Hjælpe-middel. Forstaaelsen af det læste søges sikret gennem Samtale, og ved Spørgsmaal opmuntres Eleverne til Modsigelse eller Tilslutning og i det hele til at fremsætte deres Tanker om det, de læser. Ved Oplæsningen søger vi at bringe Børnene til at læse ud af den Stemning, som Indholdet kræver, til i Fantasiens at leve sig ind i de Mennesker eller Dyr, som de læser om, og særlig gælder dette ved Fremsigelsen af Vers, hvoraf der er lært en Del udenad. Det falder her Børnene let og naturligt at leve sig ind i Digtets Tankegang og finde Udtryk for den under Frem-sigelsen.

Vi har i denne Klasse givet os en Del af med Sproglære, der er syslet med Navneord, Udsagnsord, Støtteord og Stedord.

Eleverne har skrevet en Diktatstil hver Uge; disse Stile har været Smaahistorier, tillempede efter Elevernes Standpunkt; de sætter selv Tegnene.

I *Bibelhistorie* (*Jens M. Bondesen*) er der fortalt Jødefolkets Historie i Sammenhæng indtil Jesu Fødsel, der i den gamle Pagt er fremstillet som en Forberedelse til Kristi Komme. — Salmer og bibelske Sange — særlig saadanne som synges ved Morgensangen eller er knyttede til de store Højtider — er forklaret, sunget og lært udenad i Timerne.

I *Historie* (*Jens M. Bondesen*) er med *Johan Ottosen*: Børnenes Fædrelandshistorie som Grundlag gennemgaaet Danmarkshistorien indtil Reformationen

(denne medindbefattet). Saadanne verdenshistoriske Tildragelser, som er nødvendige for Forstaaelsen af Danmarks Historie, er medtaget. — Der synges i Reglen i hver Time.

I *Naturhistorie* (*Alfred Andersen*) er Pattedyrerne gennemgaaet med Balslevs *Naturhistorie* som Grundlag, i det Hovedvægten lægges paa Opøvelse af lagttagelsesevnen ved stadig Fremvisen af Billeder og ndstoppede Dyr og paa at vække Interessen for Dyrene og deres Liv igennem Skildringer og Fortællinger, hvor bl. a. Carl Evalds *Æventyr* er benyttet. — I Foraarstiden har vi ogsaa syslet med Planter, og Opmærksomheden for disses Liv er vakt.

I *Geografi* (*Alfred Andersen*) er gennemgaaet og repeteret Danmark, Norge, Sverrig og Rusland med Madsens og Bøving Petersens *Geografi* Nr. 2 som Grundlag. Der er fortalt og læst en Del for Børnene om enkelte Egne, deres Naturforhold og Folkeliv, f. Eks.: En Nødstigning i et Sølvværk, en Slædefart i Rusland, Grønlændernes Liv.

I *Regning* (*Kirstine Sørensen* og *Knud Meyling*) er af nyt lært at dividere, og Divisionstabellen er særlig indøvet. I øvrigt er der regnet Stykker i alle Regningsarter, dels i Hovedet, dels paa Tavlen. Vi har hovedsagelig arbejdet med benævnte Tal.

Der er 1 á 2 Gange ugentlig givet Hjemmopgaver, hvor der har været lagt særlig Vægt paa at lære Eleverne at skrive en Opgave ordentlig og forstaaelig ind.

Haandarbejde (*Agnes Hansen*): Strømpestriking, Linnedsyning og Hækling.

5te Underklasse

(*Anna Kønিকে*)

Dansk (Anna Kønিকে): E. Kellers Læsebog for det 5te Skoleaar er benyttet. En Del Digte er lært udenad. Indholdet af det læste er gjort til Genstand for Samtale, og Eleverne har syslet med forskellige elementære sproglige Spørgsmaal, med særlig Indøvelse af Udsagnsordenes Bøjning, Stødord og Tillægsord. En Stil om Ugen, afvekslende Diktat og let Genfortælling.

Tysk (Ida Olsen): Efter Nissens Elementar-bog er læst fra Side 1 til 104. Sproglære mundtlig.

Bibelhistorie (Jens M. Bondesen): Jesu og hans Apostles Historie er gennemgaaet i Sammenhæng. I den sidste Del af Skoleaaret er der særlig dvælet ved Apostlen Paulus's Liv og Rejser; i Tilknytning hertil er talt om Kristendommens Overførelse til Evropa. Salmer og bibelske Sange er gennemgaaet og sunget, enkelte er lært i Timerne.

Historie (Jens M. Bondesen): Efter Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie er læst Oldtidens og Middelalderens Historie indtil Korstogene (medindbefattet). Enkelte Afsnit er gennemgaaet udførligere f. Eks. Korstogene. — Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie er læst fra Enevælden til Bogens Slutning. Mere udførligt er gennemgaaet 1848—50 og Krigen 1864. Nogle Sange fra den Tid er sunget, og Børnene har set en Del Billeder.

Naturhistorie (Alfred Andersen): De koldblodede Hvirveldyr, samt Leddyr, Bløddyr og Straaledyr er gennemgaaet. I *Botanik* er nogle af de almindelig fore-

kommende Planter gennemgaaet. Undervisningen er helt igennem bygget paa Iagttagelse. Som Hjælpe-middel til at sikre Tilegnelsen er benyttet Balslevs Naturhistorie og Botanik.

Geografi (Regner Lefolii): Mellemeuropa er taget igennem efter Erslevs Geografi Nr. 4. — Naturforholdene og enkelte Byer — som Paris og München — er skildret særlig udførligt for Klassen.

Regning (Holger Nielsen): Klassen har regnet Opgaver med hele benævnte og ubenævnte Tal i alle 4 Regningsarter og er begyndt paa Brøk. Tiden har været omtrent ligelig fordelt mellem Hoved- og Tavle-regning. Der er regnet en Del Stykker hørende ind under Forholdsregning. Der gives stadig Hjemmeopgaver.

Haandarbejde (Agnes Hansen): Pigerne har haft Strømpestriking, Linnedsyning, Hækling og er begyndt at brodere.

6. Underklasse

(Alfred Andersen)

Dansk (Alfred Andersen): Pio og Wimmers Læsebog for Mellemlklasserne er benyttet. Vi har ved Oplæsningen bl. a. søgt at aabne Børnenes Øre for Betoningens Betydning. En Del Tid er anvendt paa at vænne dem til at læse op uden Forberedelse og gøre Rede for det læste. — Klassen har haft en Stil om Ugen, afvekslende Genfortælling og Diktat. Gennem disse og gennem Analyse i Læsebogen og Øvelser paa Klassetavlen er en Del Sproglære indøvet, særlig Ordklasserne. Der er dvælet meget ved Lideformen af Udsagnsordene, handle- og lideformede Sæt-

ninger. Disse Øvelser skærper Børnenes Iagttagelses-evne og deres Lyst til selv at finde ud af noget. Digtene i Læsebogen er omhyggelig gennemgaaet, og nogle af dem lært udenad.

Bibelhistorie (Jens M. Bondesen): Fortællinger fra det gamle Testamente er gennemgaaet, og de bibelske Personligheder gjort saa levende for Børnene som muligt. Vi har dvælet en Del ved nogle af det gamle Testamentes Profetier. — Det hellige Lands Geografi og Naturforhold er gennemgaaet i et temmelig udførligt Omfang. En Del Salmer er sunget og enkelte lært udenad i Timerne.

Historie (Peter Langballe): Med Ottosen: Børnenes Verdenshistorie som Grundlag er den nyere og nyeste Tids Historie læst og repeteret. Gennemgangen har været meget udførlig uden dog i det væsentlige at tage andre Navne eller Begivenheder med end dem, der nævnes i Bogen. Enkelte Episoder dog vidtløftigere. Partier af Nordens Historie medtaget. Billedmateriale anvendt.

Naturhistorie (Regner Lefolii): Pattedyr og Fugle er gennemgaaet; hvad der har været givet for som Lektie, er lært efter Lütkens Zoologi Nr. 2; men i Hovedsagen har Undervisningen været mundtlig. — I Sommertiden er der botaniseret.

Geografi (Regner Lefolii): Sydeuropa er gennemgaaet efter Erslevs Geografi Nr. 3. Hvorsomhelst der har været Lejlighed til det, er der blevet fortalt Klassen karakteristiske Historier fra de paa-gældende Lande. Natur og Folk skildret mundtlig. De fremmede Verdensdele er taget igennem uden Bog. Etnografiske Forhold særlig behandlet.

Tysk (Ida Olsen): Klassen har læst Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne fra Side 1 til Side 48. Vers udenad efter samme Bog. Sproglære efter Kapors Skema til den tyske Formlære.

Fransk (Peter Langballe): De første 2 Maaneder af Skoleaaret er der undervist uden Bog, idet Smaasætninger og almindelige Gloser er indøvet gennem Spørgsmaal og Svar paa Fransk. Derefter er Thora Goldschmidt og Jul. Schiøtts franske Elementarbog med tilhørende Vægtavler benyttet. Der er læst Stykkerne Side 1—36, og den deri indeholdte Grammatik er indøvet mundtlig, hvortil Bogens „exercices“ er benyttet. Lydskrift er ligeledes anvendt.

Regning (Holger Nielsen): Klassen har faaet Forstaaelse af Brøk og lært at tumle med lettere Brøkestykker i Hovedet, idet Brøkerne ikke har været større, end at Eleverne umiddelbart har kunnet forbinde Forestillinger med dem; og Opgaverne har været hentet fra forskellige Omraader, som Børnene er kendt med. Flere af Regnemetoderne er Eleverne ledet til selv at udfinde. — Paa Tavle har Klassen regnet med større Tal, hvorigennem er indøvet Brøkens Addition og Subtraktion samt Brøkens Multiplikation og Division med hele Tal.

Haandarbejde (Agnes Hansen) som i 5. Underklasse.

I. Overklasse

(Karen Jeppé)

Dansk (Anna Konicke): Til Indøvelse i Oplæsning er brugt Christensens danske Læsebog Nr. I; desuden er der i Timerne læst „Fangen

paa Kalø“ af Carit Etlar, samt „En glad Gut“ af Bjørnson. Ved Oplæsningen er det tilstræbt at vænne Eleverne til at nærme deres Læsning saa stærkt som muligt til det gode Talesprog. Gennem Spørgsmaal og Samtale om det læste har vi søgt at faa dem til at tænke nærmere over Personer og Begivenheder og at faa Læsestoffets Tanker og Indhold til at virke baade klarende og personlig befrugtende.

Der er skrevet en Stil ugentlig, afvekslende Diktat, Gønførtælling eller Fristil. — Dels gennem Diktatstile, dels gennem Øvelser paa Vægtavlen er der indøvet Sproglære. Foruden en Gentagelse af det tidligere lærte er der særlig lagt Vægt paa Adskillelse af Sætninger i mere udviklede Perioder. Ved Øvelserne i Sproglære vænnes Børnene til selv at anstille deres Betragtninger og Iagttagelser og selv udlede Resultaterne.

Bibelhistorie (Jens M. Bondesen): Jesu og hans Apostles Liv er gennemgaaet i et Omfang som efter en større Bibelhistorie. Det nye Testamente er blevet benyttet ved Undervisningen. Børnene har faaet Oplysninger om det nye Testaments Tilblivelseshistorie og om de Mænd, der har forfattet de enkelte Skrifter. De har selv læst saadanne Dele af det højt, som laa inden for deres Fatteevne og passede med Undervisningens Maal; og denne Oplæsning er blevet støttet ved Lærerens Forklaringer og igennem Samtaler. Paa denne Maade har Børnene faaet saa vidt Kendskab til det nye Testamente, at de saa smaat kan finde sig selv til Rette i det; d. v. s. de ved f. Eks., at de skal søge Oplysninger om Paulus i Apostlenes Gerninger,

de ved, hvor de skal finde Juleevangeliet eller Beretningerne om Jesu Lidelse og Død. — Hvor Lejlighed har været til det, er der søgt Tilknytning til Mandagstalerne. Der synges Salmer i hver Time.

Historie (Chr. Branner): Oldtidens og et Stykke af Middelalderens Historie er gennemgaaet med Schmidt og Ottosens Lærebog I som Grundlag. Kun det, der egner sig dertil, er lært udenad, enkelte Stykker forbigaaede, andre kun gjort til Genstand for Samtale. Gennemgangen, — hvorunder Eleverne selv har faaet Lov til at tænke sig til det, som de kan tænke sig til, har været meget udførlig, saaledes at Hovedarbejdet er blevet gjort i Timerne og Forstaaelsen paa ethvert Punkt sikret. — Repetition efterhaanden.

Fransk (Chr. Branner): Efter Schiøtt og Goldschmidts Elementarvog er gennemgaaet fra Stykke X til Stykke XX med Forbigaaelse af enkelte Øvelser. Grammatikken er gennemgaaet mundtlig og indøvet gennem Smaastile. Ved Siden af Øvelser i Oplæsning og Oversættelse er der drevet en Del Taleøvelser. Da Stoffet er taget igennem paa flere Maader, er det læste Pensum ikke stort. Ved Gennemgangen arbejder Eleverne selv med, saaledes at Hjemmearbejdet er søgt indskrænket til et Minimum.

Tysk (Ida Olsen): Efter Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne er læst Side 69—115. Vers efter samme Bog. Grammatik efter Kapers Formlære.

Engelsk (Anna Kønigke): Begynderbog af Otto Jespersen og Chr. Sarauw 1ste Del

— hele Bogen — endvidere til Side 45 i 2den Del. —
Grammatik mundtlig.

Naturhistorie (Regner Lefolii): Koldblodede Hvirveldyr, samt Løddyr, Bløddyr og Straaledyr efter Lütken Nr. 2. — I Sommertiden er der botaniseret.

Geografi (Regner Lefolii): De fremmede Verdensdele efter C. C. Christensen. Hvor der har været Lejlighed til det, er der blevet fortalt udførligere om Opdagelsesrejser og etnografiske Forhold.

Matematik (Kirstine Sørensen): Der er i denne Klasse lagt Vægt paa, at Eleverne ikke lærer en Regel eller Sætning, førend en Del forudgaaende enkelte Spørgsmaal, Undersøgelser, Opgaver og Tegninger har ført os saa vidt frem, at Læresætningen melder sig af sig selv som et naturligt samlet Udtryk for alle de foregaaende Enkeltheder. Der er kun medtaget saadanne Ting, som Klassen kan fatte, og hele Undervisningen har været ledet uden Hensyn til kommende Eksamenskrav. — Bog har ikke været benyttet.

For at give Eleverne Forstaaelse af, hvad det er for en Verden, Geometrien aabner for dem, anvendes de første Timer til at tale om Rum- og Størrelsesforhold inden for nærliggende Omraader, f. Eks. Skolestuen og lignende „stereometriske“ Legemer. Ved Hjælp af saadanne Legemer er Eleverne blevet fortrolige med Ord som Flader, Planer, Linjer, Vinkler, Punkter o. s. v. — Efter i længere Tid at have bevæget os paa disse Omraader begyndtes paa den egentlige Plangeometri. Vi beskæftigede os først med Arealberegninger, (vi lærte at beregne Arealet af et Rektangel ved at dele det i Kvadrater; vi saa da, det var Pro-

duktet af to sammenstødende Sider); Opgaver, som at beregne, hvad det vilde koste at tapetsere, male eller lægge Gulv i Skolestuen, interesserede dem meget. Under disse Øvelser kom det Spørgsmaal frem, hvorledes en Trekant og Firkant med givne Sider og Vinkler kan tegnes, og Undervisningen lededes da ind paa Konstruktioner. Klassen har lært at konstruere Firkanter og Trekanter, naar forskellige Stykker er givet, endvidere har den lært om Vinklers Maaling, om parallelle Linjer og Parallelogrammer. De forskellige „Sætninger“ udleder Eleverne saa vidt mulig selv; efter at de har udledet dem, læres de i Klassen udenad under en klar og bestemt Form. Mange Opgaver er regnet i Timerne, men ingen hjemme.

Ved Beregning af Vinkler er der givet en Del Opgaver, som førte Eleverne ind paa Ligninger; de var saa straks klar over, hvilken Betydning det havde at finde det ubekendte x . — Vi er ad denne Vej kommet ind paa *Aritmetikken*, hvor Eleverne faar Lov til uden Beviser at bruge de Regler, de kender fra Regneundervisningen; de manglende Regler fra de 4 Regningsarter udledes og læres paa samme Maade som i Geometri. De negative Tal er lært ad ren praktisk Vej; da Eleverne var fuldt klar over dem, blev der givet en Del Eksempler fra det praktiske Liv, som ledede dem ind paa, hvorledes de skulde bære sig ad med at addere og subtrahere negative Tal.

Klassen har regnet en Mængde Opgaver i Timerne, særlig har vi beskæftiget os med Ligninger; Eleverne kan løse en ikke ganske let Ligning med een ubekendt.

I Aritmetik har de hver Uge Opgaver hjemme.

Naturlære (Kirstine Sørensen): Der er begyndt med Varmelære. Gennem en Række velkendte Eksempler fra det daglige Liv lærer Eleverne Varmens Evne til at udvide Legemer at kende. Derefter er vi gaaet over til Dampen og Dampmaskinen. Denne er gennemgaaet rent historisk og temmelig udførligt, idet der samtidig er fortalt Børnene om de Personligheder, der har baaret Udviklingen. Vi har set en lille Dampmaskine i Virksomhed.

Paa samme Maade er gennemgaaet Luftryksmaaling (Barometret) og Varmemaaling (Termometret). Og derefter er Pumper gennemgaaet saaledes, at Eleverne har set Apparaterne i Virksomhed og paa Grundlag af deres Kendskab til Luftrykket er bragt til selv at klare, hvorledes det synlige Resultat frembragtes. Der er ingen Bog benyttet.

Regning (Karen Jeppe): Vi har væsentlig beskæftiget os med Brøkgregning, som Klassen er blevet fuldstændig Herre over; men desuden har der været regnet en Mængde Opgaver, som dels tjente til at give Eleverne Færdighed i at tumle med Tal i Hovedet, dels til at lære dem at bruge deres Omtanke.

Haandarbejde (Agnes Hansen): Strømpestriking, Linnedsyning og Broderi.

II. Overklasse

[*Regner Lefolii*]

Dansk (H. C. Frederiksen og Halfdan Kejser): Med Klassen er gennemgaaet Holberg: Den Stundesløse, J. L. Heiberg: De Uadskillelige, H. C. Andersen: Dele af Mit Livs Eventyr og Henrik Ibsen: Hærmændene paa Helgeland. —

Oplæsning og Analyse efter F. Christensens Læsebog, 2. Del. Særlig indøvet er de vigtigere Arter af Bisætninger, foruden at det tidligere læste er holdt vedlige. Indtil Nytaar en Stil om Ugen, senere en hver anden Uge, dels hjemme og dels paa Skolen.

Tysk (Ida Olsen): Kaper: Tysk Læsebog for Mellemlklasserne S. 115—175. Vers efter samme Bog. Kapers Formlære.

Fransk (Chr. Branner): Af Cohen og Kapers franske Læsestykker er læst S. 1—7, 9—19, 26—63. Foruden Udtale- og Oversættelsesøvelser er af og til drevet Taleøvelser, saaledes at Eleverne er blevet ret fortrolige med at høre Sproget talt. Oversættelsen foregaar tillige hyppigt efter Lærerens Fremsigelse af Teksten, i Reglen i let forandret Form.

Hovedarbejdet gøres i Timerne, og Eleverne gennemgaar selv den nye Lektie. For at faa Tid til dette og til de forskellige Øvelser er der kun givet ganske smaa Lektier for, og det Sideantal, der er læst, er som Følge deraf ikke stort. Til Gengæld skulde Grundigheden og den opnaaede Sprogfærdighed være bleven saa meget større. — Der er lagt en Del Vægt paa under Oversættelsen at klare de mange Ord af romansk Oprindelse, som bruges i Dansk. — Som Grundlag for de grammatiske Øvelser er Oluf Nielsens Grammatik benyttet. Afsnittene om Artiklerne, Substantiverne, Adjektiverne og Verberne er gennemgaaet med Forbigaaelse af mindre vigtige Enkeltheder. Ved Gennemgangen af ny Lektie er Eleverne ledet til selv at udfinde Reglerne af Eksempler, meddelt mundtligt eller paa Tavlen.

Engelsk (Anna Kønigke): (Realisterne) Engelsk Begynderbog af Otto Jespersen og Chr. Sarauw, 2. Afd. fra Side 38 og Bogen ud. Ny Engelsk Læsebog for Middelskolen ved K. Brekke, de første 60 Sider. Grammatik mundtligt.

Latin (Halfdan Kejser): (de studerende) Hauchs latinske Læsebog, 1. Del. Eleverne gennemgaar selv Lektien, inden de faar den for. Grammatikken er indøvet mundtligt og til sidst repeteret efter Skemaet bag i Bogen.

Historie (Peter Langballe): Den nyere Tids Historie indtil 1815 — undtagen Nordens Historie — er gennemgaaet efter Blochs Lærebog for Realskoler, 2. Del.

Kirkehistorie (Alfred Andersen): Kirkens Grundlæggelse, dens Udvikling gennem Oldtiden og Middelalderen indtil Reformationen er i store Træk gennemgaaet og lært. Alle de kirkelige Spørgsmaal, det har været muligt at komme ind paa, er bleven belyst ved Henvisning til den hellige Skrift. Salmer, der passer ind i Undervisningsplanen, er bleven gennemgaaet og forklaret.

Geografi (Regner Lefolii): Europa undtagen Middelhavslandene.

Naturhistorie (Regner Lefolii): De varmblodede Hvirveldyr med deres vigtigste anatomiske og fysiologiske Forhold. — Den almindelige Botanik indtil Blomsten efter Warmings Lærebog. Der er foretaget Botanisereture.

Naturlære (Kirstine Sørensen): Efter omtrent samme Fremgangsmaade som i I. Overklasse er uden Benyt-

telse af Bog gennemgaaet Magnetismen og de Dele af Elektricitetslæren, som særlig ligger for Elever i denne Alder.

Matematik (Kirstine Sørensen): Særlig i dette Fag er det nødvendigt at tage Hensyn til, hvad Klassen kan magte; de Ting, som det har vist sig, Eleverne ikke helt kunde tilegne sig, er forbigaaet; hvor dette ikke lod sig gøre, er Reglerne udledede ved Talbeviser. Saa vidt muligt bringes Eleverne til selv at udfinde de enkelte Læresætninger. De vanskeligere Ting skrives ned og læres hjemme, men største Delen af Arbejdet udføres i Timerne; derimod regnes en Del Opgaver hjemme. — Uden Benyttelse af Bog er i Geometri lært et Pensum, som omtrent svarer til Jul. Petersens Bog forfra indtil ligedannede Figurer. I Aritmetik er lært Ligninger med flere ubekendte, Potens, Proportioner og Decimalbrøk. Der er regnet mange Opgaver i Timerne, og der er lagt megen Vægt paa iklædte Ligninger.

Regning (Karen Jeppe): Klassen har stadig haft Opgaver i Brøk; desuden er der lært Decimalbrøk og begyndt paa Procentregning.

III. Overklasse

(Regner Lefolii)

Dansk (H. C. Frederiksen): Hakon Jarl, Kongsemner, Gunløgs Saga, Skriftemaalet, Digte og Fortællinger fra 1864: En fra Ambulancen og Vor nye Løjtnant (Carit Etlar). Digte af Derovre fra Grænsen (Drachmann); samt Bjørn-

sons Da Norge ikke vilde hjælpe, og Ibsens En Broder i Nød. — Af *Svensk* er læst: Graven i Perrho, Nr. 15 Stolt, v. Essen, Adlercreutz og Landshøfdingen. — Sproglære i sædvanligt Omfang, uden Bog.

Tysk (Marius Vibæk): Efter Kaper og Simonssens tyske Læsebog for de højere Klasser er læst af Prosa: Side 1—35, 52—58, 69—78, 109—119, og af Poesi: Goethe: Erlkönig, Heidenröslein, Schiller: Der Handschuh, Chamisso: Das Schloss-Boncourt, Uhland: Des Knaben Berglied, Der gute Kamerad, Hoffmann von Fallersleben: Morgenlied, Abendlied, Wiegenlied, Heine: Die Grenadiere, Die Wallfahrt nach Kevlaar.

Ved Siden af en nøjagtig Oversættelse er der lagt Vægt paa en god Oplæsning og Udtale. Repetition efterhaanden.

I *Grammatik* er Formlæren, hvis Hovedregler er tilegnet i de foregaaende Klasser, gennemgaaet udførligt efter Kapers Grammatik (indtil sammensatte Verber). Hvor det kan lade sig gøre, er Eleverne ledet til Forstaaelse og Begrundelse af Sproglærens Regler. Analyse som Repetition efter de enkelte Afnit. I Tilknytning til Teksten er der anstillet Sammenligninger over dansk og tysk Sprogbrug og Iagttagelser over tysk Sprogbrug ogsaa udenfor Formlæren.

Paa Grundlag af Kaper og Rodhes Bog er hele Aaret igennem nu og da drevet Taleøvelser. Læreren fortæller Indholdet af et Stykke eller læser det op og lader det derefter i Reglen oversætte for

at sikre sig fuld Forstaaelse. I næste Time gennemgaaes det saa i Spørgsmaal og Svar. I Begyndelsen forlanges kun Svar paa Bogens Spørgsmaal, senere hen paa ethvert Spørgsmaal, der kan stilles i Tilknytning til Teksten. Tilsidst genfortælles Stykket i Sammenhæng. For yderligere at vænne Eleverne til tysk Talesprog har Læreren undertiden fortalt Historier eller Smaaanedkdoter paa Tysk, ligesom han ogsaa har forsøgt at forklare nye Ord i Læsebogen paa det fremmede Sprog.

Undervisningen er drevet som Klasseundervisning.

Engelsk (Ida Olsen): Engelsk Læsebog for Realskolens øverste Klasser af C. A. Nissen fra Side 129—260. Grammatikundervisningen har mest været mundtlig, dog benyttes ogsaa Rosings Formlære.

Af Hansen og Magnussens Versioner er der gennemgaaende skrevet een om Ugen.

Fransk (Chr. Branner): Af Cohen og Kapers franske Læsestykker er læst Side 64—121. Vi har haft Udtale-, Oversættelses- og nogle Taleøvelser. Hvor Teksten har givet Anledning til det, er der brugt en Del af Tiden til Udvikling af saadanne Spørgsmaal, som kan have almindennende eller oplysende Betydning.

Eleverne gennemgaa selv den nye Lektie, og der lægges megen Vægt paa en fuldstændig nøjagtig og forstaaende Tilegnelse, baade hvad Tekstens Ord og Mening angaar. — Repetition efterhaanden.

Efter Oluf Nielsens Grammatik er Afsnittene om Pronominer og Verber gennemgaaet.

Latin (Halfdan Kejser): Cæsar: De bello Gallico III og lidt af IV. Formlæren efter Linderstrøm Lang. Det vigtigste af Syntaksen mundtlig. Der er skrevet en Hjemmestil om Ugen efter Iversens Stiløvelser; der er jævnlig skrevet Skolestil efter samme Bog eller efter Diktat.

Græsk (Carl Christiansen): Efter Hudes græske Elementarbog er læst de forberedende Øvelser (undtagen Stykkerne om Verberne paa „mi“) og af Xenophons Anabasis de 10 første Sider. I Grammatik er læst Berg og Hudes græske Formlære (med Forbigaaelse af Verberne paa „mi“).

Kirkehistorie (Alfred Andersen): I Tilslutning til Undervisningen i II Klasse og i Tilknytning til det i Historie gennemgaaede Tidsrum er Reformationens Historie med Julius Køstlins Bog: Luthers Liv som Grundlag udførlig gennemgaaet, og de vigtigste kirkelige Bevægelser gennem den nyere Tid indtil Nutiden er ført frem. De forskellige store Kirkesamfunds Lære og Stilling til hverandre er bleven belyst og lært. Salmer, der passer ind i Undervisningsplanen, er blevet gennemgaaet og forklaret.

Historie (Chr. Brammer): Den nyere Tids Historie er gennemgaaet efter Schmidt og Ottensens Lærebog II. Gennemgangen har været meget udførlig, og hvor det har kunnet lade sig gøre støttet ved Oplæsning og Fremvisning af Billeder af historiske Personligheder eller Kunstværker.

Enkelte Partier er fæstnet gennem „danske“ Stile.

Geografi (Regner Lefolii): Den almindelige Geografi og de fremmede Verdensdele er læst efter Weite-

meiers Udgave af Erslevs Lærebog Nr. 2. Læreren har mundtlig gennemgaaet etnografiske Forhold særlig udførligt, og hvor det har kunnet lade sig gøre, er Undervisningen bleven støttet ved Fremvisning af Billeder.

Naturhistorie (Regner Lefoli): Med Lütken's Zoologi Nr. 2 som Grundlag er Hvirveldyrene lært. Skolens zoologiske Samling har været brugt saa meget som muligt.

I Botanik er efter E. Warming: Plantelivet lært Kapitel 12—14 om Planternes Formering. Eleverne er bleven øvet i at iagttage Blomster og klargøre sig de forskellige Organers Funktioner.

Matematik (Kirstine Sørensen): I Aritmetik er lært Roduddragning, Ligninger af anden Grad, Differensrækker og Logaritmer efter Julius Petersens Aritmetik.

I Geometri er efter sammes Lærebog læst fra § 65—110.

Baade i Aritmetik og Geometri er desuden det Pensum, som er lært de to foregaaende Aar, repeteret.

Hjemmøpgaver har været givet hver Uge, og en Del Opgaver er desuden regnet i Timerne.

Naturlære (Kirstine Sørensen): Efter omtrent samme Fremgangsmaade som i I Klasse er gennemgaaet og repeteret Magnetisme og Elektricitetslæren, dog er der kun anvendt lidt paa det historiske.

Regning (Holger Nielsen): Klassen har regnet „blandede“ Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser samt Hovedregningsopgaver nogenlunde svarende hertil. Desuden er

regnet en Del Eksamensopgaver, dels fra almindelig Forberedelseseksamen, dels fra Seminaristeksamen.

IV. Overklasse

(Chr. Branner)

Dansk (H. C. Frederiksen):

Gunløgs Saga.

Folkeviser: Dronning Dagmars Død.

„ *Elrehøj.*

Holberg: Den Stundesløse.

„ *Den pantsatte Bondedreng.*

Oehlenschläger: Hakon Jarl.

Ingemann: De underjordiske.

H. C. Andersen: Nattergulen.

„ *Kejserens nye Klæder.*

Hostrup: Soldaterløjer.

Ploug: Et Kys.

Bjørnson: En glad Gut.

Ibsen: Kongsemnerne.

Grundtvig: Bisp Vilhelm og Kong Svend.

Drachmann: Den sidste Parade.

„ *Ligprædiken.*

Shakespeare: Macbeth (oversat).

Runeberg: Graven i Perho (paa svensk og dansk).

„ *Nr. 15 Stolt (paa svensk).*

„ *v. Essen. do.*

Sproglæren er gennemgaaet i sædvanligt Omfang, uden Bog.

Tysk (Marius Vibæk): IV. Realklasse har læst og opgiver til Eksamen: Kaper og Simonsens

Læsebog for de højere Klasser Side 1—35, 52—59, 314—335. Poesi: Goethe: Erlkønig, Mignon, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied. Schiller: Der Taucher, Der Handschuh. Chamisso: Pech, Das Schloß Boncourt, Die Löwenbraut, Die alte Waschfrau. Uhland: Des Knaben Berglied, Der gute Kamerad. Körner: Lützows wilde Jagd. v. Fallersleben: Morgenlied, Abendlied, Wiegenlied. Heine: Die Grenadiere, Lorelei, Die Wallfahrt nach Køvlaar.

IV. stud. Kl. har læst det samme som IV. Realklasse. — Ekstemporallæsning efter samme Bog. — Kapers tyske Grammatik. — I Begyndelsen af Aaret enkelte Taleøvelser.

Engelsk (Ida Olsen): IV. Realklasse har læst og opgiver til Eksamen: Nissens engelske Læsebog, Prosa: Side 129—254, Poesi: Side 254—279. Rosings Grammatik med en Del Tilføjelser af syntaktisk Art. — Versioner efter Hansen og Magnussens Samling. — Kursorisk: Marryat: The Children of the New-Forest.

Fransk (Marius Vibæk): IV. Realklasse har læst og opgiver til Eksamen: Cohen og Kapers franske Læsestykker Side 91—115, 121—164. Prosper Mérimée: Tamango.

IV. stud. Kl. har læst det samme og opgiver til Prøven: Side 104—116, 121—164 og Tamango. Ekstemporal efter Franske Noveller og Skitser udg. af Baruël og Michelsen I. — Oluf Nielsens Grammatik.

Latin (Halvdan Kejser): IV. stud. Klasse har læst: Cæsar: De bello Gallico I. 1—30, II., III. Cicero: Pro S. Roscio. Ovid: Metamorphoser (i Levys Udvalg): Philemon et Baucis, Pyramus et Thisbe, Midas, Cadmus, Pentheus, Niobe. — Linderstrøm-Langs Grammatik. — En Hjemnestil om Ugen efter Iversøns Stiløvelser og Rasmussens Eksamensstile. Efter Nytaar jævnlig Skolestile.

Til Prøven opgives: Cæsar: De bello Gallico I. 1—30, III. 1—16. Cicero: Pro S. Roscio, Kap. 1—30. Ovid: Metamorphoser 1—4, 5 (1—68).

Græsk (Carl Christiansen): IV. spr. stud. Klasse har læst og opgiver til Prøven: Xenophons Anabasis I. Kap. 4—10, II. Kap. 1—3. Homørs Iliade I. 1—429, 488—611. — Berg og Hudes græske Formlære.

Historie (Chr. Branner): Læst fra nyt: Den nyeste Tids Historie med Schmidts og Ottosens Lærebog som Grundlag. IV. stud. Klasse opgiver dette Pensum til Prøven. IV. Realklasse har repeteret Schmidt og Ottosens Lærebog I.—II.

Geografi (Regner Lefolii): Erslevs Geografi Nr. 2.

Naturhistorie (Regner Lefolii): Lütakens Zoologi og V. A. Poulsens Botanik.

Naturlære (Kirstine Sørensen): Varme- og Elektricitetslæren samt faste Legemers Ligevægt og Bevægelse efter Ellingers Fysik. Repeteret det hele Eksamenspensum.

Matematik (H. C. Christiansen): Jul. Petersens Aritmetik II. Logaritmer og Rentesregning. Jul. Petersens Geometri fra § 110 Bogen ud. Repeteret det hele Eksamenspensum.

Regning (Karen Jeppe): IV. Realklasse har regnet Opgaver inden for det Omraade, der er foreskrevet til alm. Forberedelseseksamen.

V. stud. Klasse.

(*Carl Christiansen*)

Dansk og Oldnordisk (Carl Christiansen): Som Grundlag for Undervisningen i Litteraturhistorie er brugt Rønnings Grundrids. — I Oldnordisk har Klassen læst Wimmers Læsebog Side 1—9, 14—34, 45—73. Der er skrevet to Stile om Maanedene (nærmere se VI. Kl.)

Tysk (Marius Vibæk): Klassen har læst statarisk: Lessing: Nathan der Weise. Schiller: Die Räuber. Dels statarisk, dels kursorisk: Kaper: Fem tyske Noveller. Rosegger: Geschichten und Gestalten aus den Alpen. — Kapers Grammatik for de højere Klasser.

Fransk (Chr. Brammer): Statarisk er læst: Nyrop Lectures françaises II. Side 54—109.

Et Udvalg af Victor Hugos Digte. Dels statarisk, dels kursorisk: Daudet: Contes et esquisses I. udg. af Stigaard. — Oluf Nielsens Grammatik. Stile efter Michelsens Stiløvelser I.

Latin (Halfdan Kejser): Cicero: Pro Ligario.

Livius XXIII. Vergils Æneide IV. Horats: O der I. 1—11, 14, 15, 20—24, 27, 29—31, 33, 34, 36, 38; II. 1—4, 6—16, 18, 20; III. 8—10, 13, 15, 26, 28, 30; IV. 7, 13, 15.

Af Madvigs Carmina selecta: Catul 1—9, 11—12; Tibul 1—2; Ovid 2, 3, 7—9.

Rafns Litteraturhistorie. Efter Nytaar en Version om Ugen efter Henrichsens Samling. Kursorisk Læsning i Livius XXII og Cicero: Pro Milone.

Græsk (Fr. Hoffmann): Læst og repeteret: Homers Iliade III; Odysseen V, XI; Platon: Apologien, Kriton. Lukian: Drømmen eller Hanen; Herodot: VI., Kap. 1—100. — Sechers Mytologi og Litteraturhistorie, det vigtigste af Christensens Antikviteter. Formlæren repeteret efter Berg og Hude; Hovedtrækkene af Syntaksen efter Hude; Sechers Kunst-historie.

Historie (Carl Christiansen og Chr. Branner): Læst og repeteret: Den nyeste Tids Historie efter Ottosen og Schmidts Lærebog med en Del Tilføjelser og udførlig Gennemgang af de vigtigste Partier, særlig de seneste Tider.

Desuden er læst Nordens Historie efter Ottosens Lærebog.

Naturlære (H. C. Christiansen): Varme- og Elektricitetslæren efter Ellingers Fysik. Heegaards Astronomi.

VI. stud. Klasse.

(*Carl Christiansen*).

Dansk og Oldnordisk (Carl Christiansen): I Litteraturhistorie er benyttet Rønnings Grundrids. Romantikens Tidsalder (1809—25) er behandlet mere indgaaende, og i det hele taget er Digtningen i 19. Aarhundrede gennemgaaet i større Omfang end efter Lærebogen. Eleverne har gennem Oplæsning og Selvlæsning og under Samtaler om det læste stiftet Bekendtskab med vore Hovedforfattere. I Oldnordisk er læst det samme som i V. Klasse. Til Eksamen opgives Side 1—9, 14—34, 55—73, 114—118. Der er skrevet to Stile om Maaneden, dels tidligere Eksamensstile, dels følgende: Loven om Tiltrækningskraften og dens Betydning for Forstaaelsen af Verdenssammenhængen. — Hvorfor læser vi Skønlitteratur? — En Folkevisé. — Om Penge og deres Betydning som Omsættelsesmiddel. — Holbergske Skikkelser fra forskellige Stænder. — Den danske Bondestand før og nu. — Bismarck. — Arbejderstanden i England i det 19. Aarhundrede. — Om Sang. — Finland.

Tysk (Marinus Vibæk): Som V. Ifjor er desuden læst: Goethe: Gøtz von Berlichingen og Partier af Faust I. Del. Schiller: Wallensteins Lager. Heine: Udvalgte Digte af Buch der Lieder. Hauff: Fantasien in Bremer-Rathauskeller og Lichtenstein. De la Motte Fouquet: Undine.

Latin (Halfdan Kejser): Cicero: Pro Ligario; Lælius, Livius XXIII. Horats: Ode II. 2, 3, 9, 18; III. 8—10, 13, 26, 28, 30; IV. 7, 13, 15;

Breve I. 1, 2, 4—7, 11, 13—15, 17, 18, 20; II. 1. Vergil: Æneiden IV. Terents: Phormio. — Rafns Litteraturhistorie. En Version om Ugen efter Henrichsen og Thoresens Samlinger. — Repeteret hele det til Prøven opgivne Pensum: Cicero: Pro S. Roscio 1—39; Cato major (undt. Kap. 15). Livius XXIII. 1—13. Sallust: Catilina 17—61. Horats: Ode I. 1—6, 8—11, 14, 15, 20—24, 26, 27, 29—31, 33, 34, 36, 38; II. 1—4, 6—10, 12—16, 18, 20; III. og IV. som ovenfor; Breve I. 1, 2, 4—7, 13, 17, 20; Vergil: Æneiden IV. Terents: Phormio, 5. Akt. Af Madvigs Carmina selecta; Catul 1—9, 11, 12; Tibul 1, 2; Ovid 2, 3, 7.

Græsk (Fr. Hoffmann): Læst i Aar: Homer: Iliaden III, Odysseen V., XI. Platon: Apologien, Kriton. Lukian: Hanen. Xenophon: Apomnemonemata I. 1, II. 3 og 7, III. 5—6, IV. 3.

Repeteret det hele Eksamenspensum o: foruden ovenstaaende: Herodot: VII. Kap. 179—ud (undt. Kap. 197 og 239), VIII. (undt. Kap. 104—106). Homer: Iliaden II., v. 1—483, VI. Odysseen VI., IX. Mytologi og Litteraturhistorie efter Sechers Lærebøger. Berg og Hudes Formlære repeteret. Det vigtigste af Hudes Syntaks og Christensens Antikviteter.

Historie (Carl Christiansen og Chr. Branner): Oldtidens Historie efter Ræders Lærebog, Middelalderen, nyere og nyeste Tid efter Schmidt og Ottosens Lærebog I—II. For den nyeste Tids

Vedkommende er der givet en Del Tilføjelser, og de vigtigste Partier er blevet udførlig gennemgaaet med særlig Fremhæven og Drøftelse af de politiske og socialøkonomiske Spørgsmaal, som har Interesse for vor Tid.

Nordens Historie efter Ottosens Lærebog.

Naturlære (H. C. Christiansen): De sproglig stud.: Ellingers Fysik. Heegaards Astronomi. De matemat. stud.: Barmwaters Fysik. Ellingers Optik. Barmwaters Astronomi.

Matematik (H. C. Christiansen) De matemat. stud.: Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I, II., III. Jul. Petersens Trigonometri, Analytisk Geometri og Stereometri; sammes Metoder og Teorier (med enkelte Forbigaaelser). Projektionstegning er uden Benyttelse af Lærebog indøvet i et Omfang som efter Seidelins Lærebog.

Om *Sang, Gymnastik, Tegning og Skrivning* bemærkes følgende:

Sang

Sangens Plads hos os er vel kendt af alle dem, der tager nogen Del i Skolens Liv. I Aarsskriftet for i Fjor findes der desuden en udførlig Redegørelse for vor Stilling til dette Fag, saa vi i Aar kan indskrænke os til at give en Fortegnelse over de vigtigste Sange, der i Aarets Løb er indøvet, — en Del af dem tostemmigt. Ligesom i Fjor har vort Elevorkester ledsaget Sangen ved særlig højtidelige Lejligheder. I efterfølgende Opskrift er ikke de Sange medtaget, der ganske selvfølgelig følger Børnene fra

Aar til Aar, saaledes de almindelige kirkelige Højtids-
sange, særlig Julesalmerne, endvidere vore almindelige
Fædrelandssange, dertil ogsaa regnet norske, svenske
og finske, endelig saadanne Opsange, der Aar efter
Aar har arbejdet sig saaledes ind i Skolen, at de altid
ligger os paa Tungen, saadanne som: Stræk din Fod,
Løft dit Hoved, Hil dig vor Ungdom, Sol er oppe,
Høje Nord.

*Morgenstund har Guld i Mund
Morgenhansen atter gol
Apostlene sad i Jerusalem
Herren han har besøgt sit Folk
Til Himlene rækker din Miskundhed Gud
Lær mig Nattens Stjerne
Du Herre Krist! min Frelser est
Herren strækker ud sin Arm
Sø sødelig, søv blødelig
Hil dig vor Fane
Solen er slukket
Jeg saa kun tilbage
Der flyver saa mange Fugle
Jeg har baaret Lærkens Vinge
Dagen er oppe, Glæden tændt
Nu Tak for alt, ifra vi var smaa
Velkommen, Lærkelil
Om du vil være stærk og fri
Takt, Takt, pas paa Takten
Der ligger et Land mod den evige Sne
Moders Navn er en himmelsk Lyd
I Danmark er jeg født
Unge Genbyrds Liv i Norden*

*Jyden han æ stærr: aa sej
 Hell dig, du høga Nor:l
 Nu er det stille, han har os forladt
 Og det var om en Løverdag
 Kejseren bor paa sit høje Sløt
 Han kunde læse, skrive, regne
 Frikrarter*

Gymnastik

Alle Klasser har Gymnastikundervisning. Drengene fra 3. Underkl. til VI. Overklasse 4 Timer, Pigerne med enkelte Undtagelser 3 Timer ugentlig.

I 1. og 2. Underkl. (3 Timer) har i Aar Drengene og Piger gjort Gymnastik sammen. Til næste Aar vil det samme blive Tilfældet i 3. Underklasse. Længere agter vi derimod ikke at gaa med Fællesundervisning i dette Fag. — Gymnastikundervisningen har i Aar i endnu højere Grad end før været henlagt til Legepladsen, i det vi gaar ud fra, at det er af den største Vigtighed, at Øvelserne foregaar i saa ren og frisk Luft som muligt, og hvilke Anstrængelser man end gør sig, vil det altid blive en Umulighed helt at undgaa Støv i en Gymnastiksal, især naar den bliver benyttet saa meget som vor. — Vi kan her antyde, at vi væsentlig af denne Grund omgaaes med Planer om at faa bygget en ny og større Sal, men om disse Planer vil kunne realiseres, staar foreløbig hen. — En Del af Klasserne har i den gode Aarstid een Gang om Ugen haft Idræt paa Grøndalsplænen i 2 sammenhængende Timer. Drengene har spillet Fodbold eller „Haandpolo“, Pigerne mest Langbold. I den senere

Tid har Pigerne efter deres eget Ønske faaet Lov til ogsaa at spille Fodbold indbyrdes, og dette Spil synes at have samme Evne til at interessere Piger som Drengene.

Vi nærer stærkere og stærkere den Overbevisning, at hvad der end kan siges til Fordel for andre Former for legemlig Opdragelse (Sløjd, Havearbejde el. lign.), er der intet, der har den Betydning som Idræt og Friluftssport, intet, der i den Grad fanger Børnenes Interesse, udvikler Lemmer og Lunger, skaber aandelig og legemlig Sundhed, Sammenhold og Samfundsfølelse og intet, der saa let og naturligt føjes ind som et Led i Skolens Arbejdsplan — særlig ved en Skole med en Beliggenhed som vor. — Vi mener derfor at gøre vore Børn den bedste Tjeneste ved at anvende al den Tid og al den Interesse, som vi formaar, paa denne Side af Skolens Liv i Stedet for at splitte Tiden og Kræfterne paa flere Omraader.

Tegning

Tegneundervisningen er i Aar begyndt i 4. Underklasse og drevet indtil II. Overklasse.

I alle Klasserne med Undtagelse af den øverste tegnes der efter virkelige Genstande, som Høvle, Stærkasser, Vaser og andre Brugsgenstande. Børnene har lært at tage Maal med Blyanten, og Vægten har været lagt paa at faa de rette Forhold frem i Tegningen, ikke paa den finere Udpensling.

Fortegninger er kun rent undtagelsesvis og foreløbigt blevet anvendt; dog gør II. Kl. heri — som ovenfor bemærket — en Undtagelse.

6. Underklasse og I. Overkl. har ved Siden af Tegning efter Naturen lært Begyndelsesgrundene af Perspektivlæren.

Det er Skolens Hensigt, efterhaanden og saavidt Forholdene tillader det, at udvide Undervisningen i dette Fag, som vi tillægger stor Betydning, til at omfatte flere af de lavere Klasser.

Skrivning

Alle Skolens Klasser undtagen IV.—VI. Overkl. har haft Undervisning i Skrivning. Hovedsagelig er *Louise Stremmes* System fulgt. Den skraa Skrift har været den overvejende, dog har der ogsaa været benyttet lodret Skrift for de Elevers Vedkommende, hvem denne Skriftstilling faldt mest naturlig. Hjemmeskrivning har kun været benyttet i ringe Udstrækning.

I foranstaaende Redegørelse for Skolens Arbejde paa den daglige Undervisnings Omraade har det selvfølgelig ikke været muligt at give udførlige Oplysninger for hver Klasse og i hvert Fag om, hvorledes Undervisningen er ført; vi har paa adskillige Steder, særlig i de højere Klasser, maattet nøjes med at meddele, hvad der er bestilt. Men der findes dog dels mindre Oplysninger og — særlig for de lavere Klasser — saa indgaaende Meddelelser om vor Undervisningsmetode, at vore Læsere vil kunne faa et Indblik ikke blot i, hvad der er udrettet, men ogsaa i, hvorledes der er arbejdet.

Dernæst skal her gøres den almindelige Bemærkning, at vi ordner Repetitionsarbejdet saaledes, at det ikke, som tidligere har været Skik, henlægges til den sidste Del af Skoleaaret; men der repeteres i Aarets Løb, efterhaanden som større Afsnit er gaaet igennem. Paa denne Maade kan Undervisningen holdes frisk og strømmende til det sidste; nye Indtryk og nye Kundskaber er rede for Eleverne ogsaa ved Skoleaarets Slutning, der ellers kun fra Time til Time, Dag efter Dag er fyldt med Repetitionsarbejde, og saaledes bliver den mest trættende og mindst fornøjelige Del af Skoleaaret.

Endelig skal det meddeles, at vi har følt os vel ved Klasseundervisningen, der mere og mere faar Raaderum hos os. Men selvfølgelig tager de enkelte Lærere imod den som en Hjælp, ikke som et Tryk. Der arbejdes i saa Henseende i fuld Frihed.

Skoleliv og Arbejde

udenfor

de daglige Undervisningstimer

En meget væsentlig Part af Skolens Liv og Arbejde falder udenfor de daglige Undervisningstimer. Vi skal i det følgende give en sammentrængt Oversigt.

Hver Mandag Morgen Kl. 9 er der hele Aaret igennem holdt *Foredrag for den samlede Skole af H. C. Frederiksen*, og en voksende Kreds af Forældre har efterhaanden sluttet sig til. I Reglen er det Ugens Søndagsstykke, der lægges til Grund for Foredragene, der indgaar som Led i Religionsundervisningen. Ikke sjældent tales der dog om Personligheder, Begivenheder og Forhold, som ikke hører til det, der er opskrevet i den „hellige“ Historie, men ligefuldt kan have stor religiøs Betydning, idet de kan vække Glæde i Børnene over Menneskeliv, der er levet til Guds Ære og Medmenneskers Gavn; — kan styrke deres Medfølelse for dem, der lider eller har det haardt; — kan øge deres Lyst til at bruge Kræfterne, idet de ser Eksempler paa menneskelig Kraft fra Livets forskellige Omraader; — kan give dem en sikker Maalestok for, hvad der er ægte, hvad der er det blivende, den usynlige Kærne, der giver alt Menneskeliv Værd,

og saaledes kan hjælpe dem til ikke at forveksle det udvortes glimrende med det indvortes værdifulde; — og endelig igennem alt dette kan gøre dem mere og mere fortrolige med Guds billedet, som Mennesket bærer i sig.

Spørges der om Mandagstalernes særlige *kristelige* Betydning, maa denne naturligvis først søges deri, at der aflægges et stadig gentaget Vidnesbyrd om Kristentroens Betydning i de forskelligste menneskelige Forhold; de unge Tilhørere stilles Ansigt til Ansigt med denne Livsværdi i Skildringer, der ikke blot omhandler Kirkens og Menneskelivets Storskikkelser og udvortes store Begivenheder fra forskellige Tider og Steder, men i lige saa høj Grad beskæftiger sig med det smaa, det skrøbelige, med de Kampe, der ikke ses, og de Sejre, ingen ved af, men som dog kan have den største Rækkevidde. — Og dernæst skulde jo Talernes kristelige Betydning ogsaa søges i, at Vidnesbyrdet, som her aflægges, er blevet til og er vokset frem i Børnes og de unges Verden, og tør vel derfor forudsættes at være mærket af de unges Tilhøreres Sind og Tanker, der jo kan flyve højere og række dybere, end man i Reglen aner, men ogsaa har deres meget stærke Begrænsning paa Kristendommens Omraade, hvor der er saa meget, der kun kan fattes og tilegnes gennem Livserfaring.

Med Hensyn til de Emner, der vælges udenfor Biblen, kan der henvises til sidste Vers i Johannes-evangeliet: Der er ogsaa mange andre Ting, som Jesus har gjort; ja skulde de skrives ned en for en, tror jeg, at end ikke Verden kunde rumme alle de Bøger, der

kunde skrives. — Det er lidt af disse „*mange andre Ting*“, vi ved Siden af den skrevne Bibels Indhold søger at gøre Børnene bekendt med. Her kan fremdrages følgende Emner: Buddes Liv og Virksomhed. — Anders og Dorthæa Stephensen. — Elias Lønnrot. — Luther. — Om at se Himlen aaben. — Thorvaldsens Hjemkomst. — Adlercreutz. — To Foredrag om Finland. — To Fortællinger om Hvad der kan foregaa i en Kirke. — Der er ogsaa af og til brugt nogle af H. C. Andersens Eventyr med Historien om en Moder i Spidsen.

Forøvrigt henvises til et Foredrag Om Religionsundervisning, der er trykt som Manuskript for Ordrup Latin- og Realskoles Forældre.

Under stor Tilslutning fra Skolens Forældrekreds holdes der Fest ved Indgangen til de store Højtider samt ved Skoleaarets Indledning og Afslutning.

Vi kan i det hele med Glæde og Tak fremføre, at Skolens Forældre følger og forstaar os og finder det naturligt at søge til os, baade enkeltvis og i Samling.

I en ugentlig Time er der holdt Foredrag eller Oplæsning for de 3 ældste Klasser.

I disse Timer har *Chr. Branner* talt om *Voltaire*, *Victor Hugo* og *Émile Zola* og derigennem søgt at forklare tre Afsnit af det franske Aandslivs Historie. Der er givet en udførlig Fremstilling af disse Forfatteres Liv og gennemgaaet enkelte typiske Værker, hvoraf større Partier er læst op i Oversættelse, og Foredragene har haft Tilknytning i Historie- og

Franskundervisningen. — Foredragene om Zola blev paa Grund af hans Død holdt noget før end oprindeligt paatænkt og overværedes af enkelte af Forældrene og tidligere Elever.

Foruden disse Emner, der har taget en længere Række Timer, er der i enkelte Timer talt mere kortfattet om andre Forfattere eller om de Kunstnere, af hvem vi i Aar har faaet ophængt Billeder i Skolen, saaledes Verocchio og Leonardo da Vinci. Og for en større Kreds af Skolens Elever og Lærere blev der den 28. Februar holdt et Foredrag om de 3 Billeder, der er ophængt i den store Klasse-Forstue: Templet i Pæstum, Augustusstatuen og Donatello's Sct. Georg.

I nogle Timer er der holdt Foredrag af andre af Skolens Lærere. Saaledes har *H. C. Frederiksen* talt om Grundtvig, *Marius Vibæk* om Karl Verner og *Peter Langballe* om det moderne Spanien.

For I—III Klasse har *Chr. Branner* fortalt *Olaf Trygvessøns Saga* og dels fortalt, dels oplæst og forklaret „Mens Stormen raser“ af *Broder Boyesen* for derigennem at give Børnene en levende Forestilling om den Kamp, Sønderjyderne fører for Bevarelsen af deres Modersmaal, og dermed give dem Betingelserne for at kunne følge denne Kamp med Forstaaelse og Interesse.

For de samme Klasser har *Br.* læst Brudstykker af *Molières* „Doktor mod sin Vilje“ og „Den adelsgale Borgermand“. Forøvrigt har den til disse Fortællinger og Oplæsninger beregnede Time i Aar været lagt sammen med en Gymna-

stiktime, saaledes at Børnene, naar Vejret var godt, har benyttet disse to Timer i Sammenhæng til Fodbold paa Grøndalsplænen.

For 5. og 6. Underklasse har *Jens M. Bondesen* i en ugentlig Time i Tilslutning til Historieundervisningen givet Skildringer fra Grækenlands Historie og særlig fortalt en spartansk Drengs Liv med Mariagers Bog Sparta som Grundlag, og er i Slutningen af Skoleaaret begyndt at fortælle Torvald Vidførelses Saga.

For den samlede Skole har endelig Forfatteren Hr. Aage Meyer-Benedictsen holdt et Foredrag om sin Rejse i Albanien.

Som det vil være bekendt fra forrige Aarskrift har I. Overklasse og dens Klasselærerinde *Frk. Karen Jeppe* paataget sig at sørge for eet, og den øvrige Skole for et andet Armenierbarn. Om disse to Børn har vi gennem Hr. Benedictsen modtaget Underretning. De underholdes og opdrages paa det tyske Børnehjem i Urfa (Mesopotamien). I. Klasses Barn hedder: *Krikor Faik Kevorkian* og er 9 Aar gammel. Faderen er død og Moderen, som har 3 Børn foruden, hvoraf et ganske lille, er yderlig fattig og ude af Stand til at ernære sine smaa. Det andet Barn hedder: *Kevork Dejirmendji Bagdasarian* (o: Møller), 7 Aar. Faderen blev dræbt i sin Mølle af Muhamedanerne, Moderen fortjente en Tid sit Underhold ved at bage Brød i andre Folks Huse, men er nu for svag til at arbejde.

Der betales aarlig 125 Kr. for hvert Barn.

Der har i dette Skoleaar været holdt 11 Lærermøder, hvor dels de enkelte Elever er blevet gennemgaaet, og hvor der dels er holdt Foredrag baade om forskellige Emner vedrørende vor egen Skole og om almen pædagogiske Spørgsmaal. Et af Møderne er holdt særlig for Skolens Dansklærere, et andet for dens Klasselærere.

Nogle af Møderne har nærmest været af selskabelig Natur; dog har der også ved disse været indgaaende Drøftelse af Skolespørgsmaal. — Af Emner, der har været fremme, skal her fremdrages: Fra det orienterende Lærermøde den 3. September 1902: Giv os med det voksende Værk også voksende Kræfter*). — Det nye Skolelovforslag. — Læreren som Børneven. — Om Klasseundervisning. — Om Lektielæsning. — Om Faglærere — Hvordan faar Læreren den størst mulige Nyttevirkning af sit Arbejde? — Om Lærermødernes Betydning. — Om Mellemskolens Optagelsesprøve.

Der har været holdt 3 Forældremøder i dette Skoleaar; det første Emne: „Om vor Skoles Religionsundervisning, Foredrag af Fr. — Det andet: Hvorfor gaar vore Børn i Skole? Foredrag af Fr.; derefter Ordskitte om Lektielæsning, indledet af Chr. Br. — Det tredie: Den nye Skolelov givet i sine Hovedlinier af Chr. Br.; der-

*) Pastor Hohlenbergs Bøn, da Grundstenen lagdes til vor Skole.

efter Ordskifte. Disse Møder har været meget godt besøgt.

Der er ogsaa adskillige andre, end Elevernes Forældre, der glæder os med deres Besøg. Hans kgl. Højhed Kronprins Frederik har saaledes gjort os den Ære at besøge Skolen. Desuden Lærere fra andre Skoler. Vi fremdrager med særlig Tak Viceskoledirektør Rolsted.

Som sædvanlig hører Friluftsliv, Skovture og andre Udflugter, Idræt, særlig Fodbold, med til vort Skoleliv. Skolens Juniorhold (Elever fra 6. Underklasse samt I. og II. Overklasse) har haft to Kampe med Hellerup Boldklubs Juniorhold. Ordrup sejrrede begge Gange med henholdsvis 5 mod 3 og 3 mod 1; endvidere med Birkerød Skoles Juniorhold; Kampen uafgjort med 2 mod 2; og endelig med Akademisk Boldklubs Juniorhold; Kampen uafgjort med 1 mod 1.

Af særlige Fornøjeligheder skal mærkes, at Elever fra I. og II. Overklasse har spillet Komædie for deres Kammerater og Skolens Forældre; første Gang Aprilsnarrene (paa Skolens Fødselsdag); anden Gang I Dynækilen. — I Anledning af den sidste Forestilling, som Fru Carit Etlar gjorde os den Glæde at overvære, holdt Fruen nogle Aftener senere sammen med Hr. Instruktør Neergaard Op-læsning for os i Skolens Gymnastiksal.

Et Par Aftener i Vinterens Løb har Eleverne faaet sig en Svingom og ved Fastelavnstid holdtes her Basar med Fastelavnsløjer.

De forskellige Undervisningsfags ugentlige Timetal

1902—1903	VI. spr. Kl.	VI. mat. Kl.	V. spr. Kl.	IV. st. Kl.	IV. Realkl.	III. st. Kl.	III. Realkl.	II. st. Kl.	II. Realkl.	I. Overkl.	6. Underkl.	5. Underkl.	4. Underkl.	3. Underkl.	2. Underkl.	1. Underkl.
Dansk	2	2	2	3	4	3	3	3	3	3	4	4	6	6	6	9
Litteratur- og Kunsthist.	1	1	1	1	1											
Saga Oldnordisk	2	2	2				1	1	1	1	1	1				
Tysk	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	3	5				
Engelsk					4		3		4	4						
Fransk	4	4	3	2	2	3	3	3	3	2	4					
Latin	7		6	6		6		6								
Græsk	6		5	5		4										
Bibelkundskab	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Historie	4	4	4	2	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3		
Geografi				2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	
Naturhistorie				2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Naturlære	3	4	3		3		2	1	1	1						
Matematik		6		5	5	5	5	3	3	4						
Regning					2		3	2	2	2	3	3	4	4	5	6
Tegning									1	1	2	2	1			
Skrivning							1		1	1	2	3	4	5	6	6
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3
Sang	1	1						2	2	2	2	2	2	2	2	
Kvdl. Haandb.								3	3	3	4	4	4	3	3	3
	37	31	33	36	36	35	35	35	35	36	34	33	30	30	26	24

Haandarbejde er ikke regnet med i Timetallet. —
 Pigerne har haft 3 Timer Gymnastik om Ugen. I 6., I., II.
 har Pigerne ikke deltaget i den ene Sangtime, i I. ikke i
 Skrivning.

Eleverne

Skolen tæller ved dette Aarsskrifts Udarbejdelse (Maj 1903) 283 Elever (Maj 1902: 239), fordelte i 17 Klasser. 71 af Eleverne er Piger (ifjor 63).

13 Drengene bor paa Skolen, 1 hos Skolebestyrer Branner, 1 hos Kandidat Bondesen.

Da vi anser det for uheldigt at have mere end 30 Elever i en Klasse, har to af Klasserne, nemlig 3. og 4. Underklasse, været delt i 2 Afdelinger: 3. og 4. østlige og 3. og 4. vestlige.

Til næste Aar vil yderligere 2 Klasser blive delt, og for at skaffe Plads hertil vil der i Sommerferien blive foretaget en større Ombygning.

Skolen modtager helst Eleverne uforberedte, da det har stor Betydning, at den selv lægger den Grund, der skal bygges videre paa.

Skal de smaa Børn ledes paa bedste Maade ind i den store, mærkelige Verden, der ligger for dem, kræves der baade pædagogisk Kunst og megen Erfaring hos den, der skal lede dem.

De skal ledes ind i saa meget, der ikke ligefrem hører til Undervisningen; der er saa meget elskeligt, kønt og rent; saa megen Glæde; saa meget fra Eventyrets og Tankens Verden; saa meget paa Jorden og i Himlen, en Lærer eller Lærerinde kan føre de smaa Børn hen til, om der med tilbørligt Kendskab tages det rette Sigte. De første Skoleaar kan saaledes blive saare betydningsfulde og indholdsrige; men de kan rigtignok ogsaa lade Barnesindet mærkværdig tomt og sørgelig uberørt af Dannelse.

Og hvad selve Undervisningen angaar, saa gælder det i høj Grad, at den, der skal gøre Børnene bekendt med Bogstaver og Tal, skal selv kunne adskilligt mere end elementær Læsning og Regning; skal helst have været saa langt inde i Modersmaalets og Tallenes Verden og saa hjemme i Børnenes Verden, at Undervisningen ikke blot giver dem Færdighed, men bliver dem en aandelig Berigelse.

Man kunde maaske indvende, at de unge Lærere og Lærerinder, der undertiden virker i de lavere Klasser, ikke kan sidde inde med saa farlig megen pædagogisk Kunst og Erfaring. Dertil er først at bemærke, at ingen her ved vor Skole betros Undervisningen i de lavere Klasser uden først at være bleven sat ind i den paagældende Undervisning af en ældre Kollega, og dernæst, at hele Skolens aandelige Synskreds selvfølgelig ogsaa omfatter de mindste Børn; og at det pædagogiske Stads, Skolen som en Helhed staar paa, præger alle Lærernes Undervisning, maaske ikke mindst den Undervisning, der gives de smaa Elever.

Carl Bernhard Kjær
og
Carl Christian Branner

Da dette Aarskrift omtrent var skrevet, hændte der en Ulykke, som maa fremdrages her, selv om det er svært at finde de rette Ord. — Der er Sorg saa

tung, at man Ansigt til Ansigt med den helst bøjer sig og tier.

Den 18. Maj kort efter endt Skoletid blev de to Børn, hvis Navne staar over disse Linjer, paakørt og dræbt af et Tog ved Charlottenlund Station.

Carl Bernhard Kjær, Søn af Købmand Kjær i Hellerup, var Elev i II. Realklasse, og det vægtigste, der er sagt om ham i Skolen, faldt i en Samtale mellem to af hans Lærere kort før hans Død. Ordene var følgende: „Carl Kjær er i en glædelig Udvikling. Det er, som alt det gode vokser i ham. Hans Interesser omfatter mere og mere af Skolens Liv. Og saa hører han altid til sin Klasses vaagne Samvittighed.“ — Ja, han var en stille Natur, altid glad, altid støt og paalidelig, i al sin Færd en god og ærlig Dreng, som med sit kærlige Sind, der lyste ud af hans milde brune Øjne, fik alle til at holde af sig, Kammerater som Lærere. — Carl Christian Branner, Søn af Protokolfører Branner, var Elev i I. Overklasse og 12 Aar gammel. Han var et lyst og frejdigt Barn, flink i Skolen, et lille uroligt Hovede, fuld af Planer og Ønsker, altid glad og fornøjet, med et aabent og modtageligt Sind, retsindig af Karakter, god imod andre.

To raske Drengene, to lykkelige Børn, sorgløst og legende var deres Liv, sorgløst og legende løb de ind i Døden, som kun Børn kan gøre det.

Vel kan det Savn, Skolen lider, ikke sammenlignes med det Tab, de to Hjem har lidt, men ogsaa hos os vil de to Drengene efterlade en tom Plads, som det kan blive svært at fylde, saavist som de begge var

af de Børn, der skabte en god Tone og en ren Luft, hvor de kom, og spredte Lys og Glæde om sig, ikke blot i deres Hjem, men ogsaa i deres Skole.

De skal have det Vidnesbyrd med sig — det sidste og maaske det sandeste, de faar fra os —, at var de glade for deres Skole, saa var deres Skole ogsaa glad for dem.

Søndag den 24. Maj blev de begravet fra Gentofte Kirke. Det blev en sjælden løftende og smuk Højtidelighed, mest vel ved det Præg af dyb Medfølelse, der hvilede over den og som en Bølge slog op mod de stakkels Forældre. Et Væld af Blomster dækkede Kisterne og smykkede Kirken. Der blev talt kærligt, inderligt og forstaaende af de to Præster Koch og Smith. Kammerater og Lærere sang over dem og bar dem, og det smukke Farvel, der lød til Slut, var hele den store Skare med i.

Til alle de Forældre og Venner af Skolen, som ved denne Lejlighed er kommet os i Møde, har sluttet sig om os og gennem Breve og paa anden Maade vist os Tegn paa Deltagelse og Forstaaelse i vor Sorg, sender vi her vor Tak.

Saa vist som de to Børn ikke har levet forgæves, saa vist er de heller ikke døde forgæves.

Af et af de Breve, vi har modtaget, aftrykker vi med Brevskriverens, Pastor M. Pontoppidans, Samtykke følgende:

. . . . Hvordan komme over saadan noget? Hvordan tage det??

Det om Spurvene, der falder til Jorden, kan jeg ikke faa til at passe ind. Ikke her. Ikke anderledes, end at det ogsaa her er sandt: I er mere værd end mange Spurve. Og naar I falder til Jorden, er det meget mere — for Gud — end Spurve, der falder. Ja, ja, lad os holde det fast.

Men disse Huller i Rækken — i Hjemmene — i Skolen. Disse saa pludselig fremkomne tomme Pladser!

To raske Drenges Pladser!

To Stykker Fremtid!

Jeg kommer til at tænke paa en Skildring, jeg engang læste af, hvorledes en Militærafdeling stod opstillet under et Slag. Hvert Øjeblik kom en Kugle og tog en Mand. Og saa lød Kommandoordet: Slut! Slut sammen! Og saaledes stadigvæk: Slut! Slut sammen! medens Afdelingen stod der og skulde holde sin Plads under Opstilling.

Der blev færre og færre Mand. De tilbageblevne sluttede sammen — og skulde fra nu af gøre det ud for de faldne Kammerater med. Enhver være en lille Smule dygtigere og taprere. Ikke blot for sig selv, men ogsaa for de andre, de faldne.

Disse to Drengene — ja, de er meget mere for Gud end Spurve, og der er nok Fremtid for dem. Der er „andre Sole og andre Stjerner til“. Men her — her blev der Hul efter dem. Det, de her skulde have gjort, og som Ordrup Skole skulde forberede dem til, det blev til intet, undtagen for saa vidt Kammeraterne „slutter sammen“ og gør det ud for dem ogsaa.

Og deres Forældre og Søsken­de maa „slutte sam­men“.

Ja, er det i Virkeligheden ikke saaledes, det maa maa hedde, hver Gang vi mister nogen: I, som er tilbage, slut sammen!

Nærmere sammen — hvilket vel ogsaa altid bliver nærmere til Gud.

Og det bliver vel ogsaa det samme som nærmere til de bortgangne.

Ja, ja! Slut! Slut sammen! Det er et godt Ord.

Lærerkræfterne

Skolebestyrer H. C. Frederiksen: Dansk og Svensk med III. og IV.; Dansk med II.; indleder hver Morgen Skoledagen; holder jævnlig Foredrag for den samlede Skole.

Skolebestyrer Chr. Branner: Fransk med I., II., III., V. og VI.; Historie med I., III., IV., V. og VI.; holder i en ugentlig Time litteraturhistoriske Foredrag for IV., V. og VI. og fortæller i en ugentlig Time Sagaer for Mellemklasserne.

Frøken Ida Olsen: Tysk med 5., 6., I. og II.; Engelsk med III. og IV. Realklasse.

Løjtnant Holger Nielsen: *Skolens Inspektør.* Gymnastik med alle Overklasserne; Regning med 5., 6. og III.; Skrivning med 5., 6., I., II. og III.; Tegning med II.; leder Skolens Idrætsøvelser. Giver privat Undervisning i Dans og Svømning samt Hugning og Fægtning.

Frøken Agnes Hansen: Dansk og Skrivning med 2.; Haandarbejde med Skolens Piger.

Cand. mag. H. C. Christiansen: Matematik og Fysik med V. og VI.; Matematik med IV.

Cand. mag. Arkivassistent Carl Christiansen: Dansk og Oldnordisk med V. og VI.; Historie med V. og VI.; Græsk med III. og IV.

Musik- og Syngelærer Jørgensen: Sang gennem hele Skolen fra 2. Underklasse.

Cand. phil. Regner Lefolii:*) Geografi med 5.; Geografi og Naturhistorie fra 6. til IV.; Gymnastik med 3.—6. Underkl.

Cand. phil. Boudesen: Bibell historie indtil I. Kl. Historie med 3., 4. og 5.; Saga med 5. og 6.; Skrivning med 4. ø.

Cand. mag. Halfdan Kejser: Latin med samtlige Latinklasser. Dansk med II.

Frøken cand. phil. Karen Vel Jeppe: Regning med 1., 2., 3., I., II. og IV.; Naturkundskab med 3. Deltager i Tilsynet i Skolehjemmet.

Cand. theol. Alfred Andersen: Naturhistorie med 5.; Naturhistorie og Geografi med 2. og 4.; Geografi med 3.; Skrivning med 4. v.; Dansk med 4. ø. og 6.; Anskuelsesundervisning i 1.; Kirkehistorie med II. og III.

Frøken Anna Kønigke: Dansk med 1., 3. ø., 5. og I.; Engelsk med I. og II.; Skrivning med 1.

Cand. mag. Marius Vibæk: Fransk med IV.; Tysk med III., IV., V. og VI.

Frøken cand. phil. Kirstine Sørensen: Regning med 4. v.; Matematik med I., II. og III.; Fysik med I., II., III. og IV.

Frøken Eva Lassen har hjulpet til ved Dansk- og Skriveundervisningen i 1. Underklasse.

Kunstmalerinde **Frøken Leis Schjelderup:** Tegning med 4., 5., 6. og I.

*) Under Hr. Lefolii's Sygdom i Septbr. og Oktbr. besørgede cand. mag. Krarup det meste af hans Naturhistorie- og Geografiundervisning, medens Resten af Timerne overtoges af Skolens egne Lærere.

Cand. mag. Fr. Hoffmann: Græsk med V. og VI.

Frk. Dora Engelbrecht, eksamineret Gymnastiklærerinde: Gymnastik med 1. og 2. Underkl. og med Skolens Piger. Skrivning i 3. v.

Cand. phil. Holger Frederiksen: Dansk med 3. v. og 4. v.

Cand. theol. Knud Meyling: Regning med 4. ø.; Skrivning med 3. ø. Tilsyn med Fosterbørnene.

Cand. mag. Peter Langballe: Fransk med 6.; Historie med 6. og II.

Frøken Helga Kønigke har fra April overtaget cand. Andersens Undervisning i Dansk i 4. ø., Geografi i 4. ø., 4. v., 3. ø. og 3. v.; Skrivning i 4. v. og Naturhistorie i 2.

Cand. phil. Povl Frederiksen: Naturhistorie i 4. ø. og under Kirstine Sørensens Sygdom Fysik i I.

Som **Klasselærere** har følgende haft det særlige Tilsyn med de enkelte Klasser:

1. Kl.	<i>Frk. Anna Kønigke</i>
2. "	<i>Frk. Agnes Hansen</i>
3. ø. "	<i>cand. phil. Karen Jeppe</i>
3. v. "	" " " "
4. v. "	<i>Frk. Kirstine Sørensen</i>
4. ø. "	<i>cand. phil. Bondesen</i>
5. "	<i>Frk. Anna Kønigke</i>
6. "	<i>cand. theol. Andersen</i>
I. "	<i>cand. phil. Karen Jeppe</i>
II. "	<i>cand. phil. Leføllii</i>
III. "	" " " "
IV. "	<i>Chr. Branner</i>
V. VI. Kl.	<i>cand. mag. Carl Christiansen</i>

Efter Sommerferien overtager Inspektør Holger Nielsen sammen med Kandidat Alfred Andersen en nyoprettet Skole paa Christiansholm, og Holger Nielsen fratræder fra det Tidspunkt sin Stilling som Inspektør her ved Skolen. Derimod fortsætter han sin Gymnastikundervisning her, ligesom ogsaa Kandidat Andersen beholder de Timer, han har haft i Slutningen af dette Skoleaar.

Vi glæder os over, at disse to dygtige Mænd fremdeles er knyttet til vor Skole, og vi siger her Holger Nielsen Tak for de Aar, han har været vor Inspektør. Med sin rolige og faste Optræden har han gjort sig lige afholdt af Elever, Lærere, Bestyrere og Forældre og været Skolen en saa værdifuld Støtte, at hans Spor ikke kan udslettes.

Inspektørgerningen vil for Fremtiden blive varetaget af Regner Lefolii og Jens M. Bondesen.

Pigerne faar en særlig Inspektrice.

Almindelige Bestemmelser og Ordensregler

Ethvert Barn, der optages som *skolesøgende* Disciple, medbringer Attest fra den Skole, det forlader, samt Vaksinationsattest.

Skolen betragter det som givet, at den, naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, straks faar Meddelelse herom.

Er Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller en anden farlig Sygdom, er det nødvendigt, at alle Disciple fra Hjem, hvor der er en saadan Sygdom, ikke søger Skolen, før al Fare for Smitte er forbi.

Derimod vil det under en af de sædvanlige godartede Mæslinge- eller Kighosteepidemier eller andre mindre farlige smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra saadanne Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.

Hvor ikke Sygdom eller nogen anden paatrængende Grund gør det nødvendigt at forsømme Undervisningen, kan Skolen som Regel ikke give Tilladelse til, at nogen Discipel udebliver; dette gælder ogsaa overfor Forlængelse af Ferierne. Forældrene anmodes indstændigt om — for den gode Ordens Skyld — at gøre Skolen den store Tjeneste, ikke

uden særdelestvingende Grunde (Lægebesøg eller lignende) at bede deres Børn fritaget for en enkelt Undervisningstime; — dette gælder selvfølgelig ogsaa Sang- og Gymnastiktimer.

Det tillades som Regel ikke Eleverne at bruge Fritiden til Læsning eller andet Skolearbejde.

Bøger, Overtøj, Sko o. s. v. maa være tydelig mærket, og Overtøjet maa være forsynet med solide Stropper.

Da Eleverne ikke maa have deres Skolemad i Klassen, maa Madkassen være forsynet med en Rem eller Snor, saa at den kan anbringes paa Knagerækken i Skoløgangen, hvis Eleven ikke har Tornyster eller Pose. — Af hygiejniske Hensyn anbefales det, at hver Elev medbringer sit lille Bæger. — Mælk kan faas hos Skolens Pedel.

Betalingsvilkaar

For skolesøgende Disciple betales om Maanedn:

1.	Underklasse	8 Kr.
2.	—	10 "
3. og 4.	—	12 "
5. og 6.	—	14 "
I. og II.	Overkl.	16 "
III. og IV.	—	18 "
V. og VI.		22 "

Af Søkende, der samtidig besøger Skolen, betaler den ældste fuldt, de andre hver 2 Kr. under normal Betaling. Udmeldelse sker med fuld Maanedes Varsel; Skolen modtager ikke Udmeldelse efter 1. April.

I Brændselspenge betales af hver Discipel 4 Kr. om Aaret, 2 Kr. i November og 2 Kr. i Februar. Disse Penge betales ogsaa af dem, der har hel eller halv Friplads.

For nye Disciple betales 4 Kr. i Indskrivningspenge.

Forsømmes Skolen i længere Tid paa Grund af en Discipels Sygdom eller paa Grund af Sygdom i Vedkommendes Hjem, betales der for den Maaned, Sygdommen begyndte i, og for den næste.

En Discipel, der indstiller sig enten til Afgangseksamen for studerende, IV. Klasses Hovedeksamen eller almindelig Forberedelseseksamen, betaler 20 Kr. Den, der har taget IV. Kl.'s Hovedeks. ved Skolen, betaler ingen Afgift for Afgangseks. for stud.

En Privatist, der indstiller sig til:

a. Tillægsprøve til Skolelærereksamen, betaler 10 Kr.	
b. Tillægsprøve til Alm. Forberedelses-	
eksamen, sproglig	— 9 Kr.
matematisk	— 9 —
c. Eksamen i Latin for Farmaceuter .	— 8 —
d. 4de Klasses Eksamen	— 43 —
e. Afgangseks. for studerende, sproglig	— 41 —
matematisk	— 43 —

Af Dimittenderne betaler de skolesøgende Disciple til Skoleaarets Slutning, det er til Juli Maanedes Udgang.

Den aarlige Betaling for et Fosterbarn er indtil II. Kl. incl. 800 Kr., III. og IV. 900 Kr., V. og VI.

1000 Kr., heri indbefattet Skolepenge, men ikke Vadsk. Der betales fjerdingaarlig forud. Udmeldelse sker med et Fjerdingaars Varsel. Skoleaaret deles i følgende Kvartaler:

1. August — Septbr. — Oktbr.
2. Novbr. — Decbr. — Januar.
3. Febr. — Marts — April.
4. Maj — Juni — Juli.

Overretsprøkurator Kalko er Skolens juridiske Konsulent; inkasserer ogsaa de Skolepenge, som ikke betales maanedsviis.

Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene

Hver fjortende Dag giver hver Lærer en kort Meddelelse om sine Elevers Standpunkt i de forløbne to Uger.

Disse Meddelelser samles af Klasselæreren og indføres af samme med Navns Underskrift i Elevernes dertil indrettede Meddelelsesbog, der bringes hjem om Mandagen, efter at først en af Bestyrerne har gennemgaaet Bedømmelsen med hver Elev. — Underskrevet af en af Elevens Forældre bringes den den følgende Dag med paa Skolen.

Desuden faar Eleverne udførlige Meddelelser hjem 2 Gange om Aaret, nemlig:

1. Gang før Juleferien.
2. Gang ved Skoleaarets Slutning.

Hver Lærer skriver sit Vidnesbyrd ind, og det affattes saa udførligt, at Hjemmet kan faa et saa fyldigt Billede som muligt af Barnet, som det har stillet sig i det forløbne Halvaar.

Forinden disse Vidnesbyrd udfærdiges og vedtages i deres endelige Skikkelse, gennemgaas og drøftes de for hver enkelt Discipels Vedkommende paa Lærermøderne, hvor samtlige Lærere er til Stede.

Skulde der ellers være noget at meddele Hjemmet, sker det mundtligt eller gennem Brev.

Daglige Karakterer gives ikke. En udførlig Redegørelse for Skolens Stilling til Karaktergivningen findes i dens Aarsskrift for 1897—98 og 1900—1901.

Eksaminer

I Sommeren 1902 indstillede VI. stud. Klases 5 Elever sig til Afgangseksamen for studerende, 4 af den sproglig-historiske Retning: *Carla Andersen*, *Erna Petersen*, *Aksel Benzon* og *Aage Hoffmeyer*, 1 af den matemat.-naturvidenskabelige: *Viggo Marstrand*. De bestod alle med 1ste Karakter. Til IV. Klases Hoved-

eksamen indstillede sig 3 Elever, hvoraf de 2: *Ove Scavenius* og *Harald Smith* bestod.

Til almindelig Forberedelseseksamen indstillede sig 4 Elever: *Harald Eickhoff*, *Poul Hougaard*, *Ingrid Iversen* og *Jaszo Rosznecki*, der alle bestod.

Til dette Aars Afgangseksamen for studerende indstiller sig 3 Elever af den sproglig-hist. og 2 af den mat.-naturvidenskabelige Retning; til IV. Klasses Hovedeksamen 5 Elever og til almindelig Forberedelseseksamen 4 Elever.

I Skoleaaret 1903--1904 bruges følgende Bøger*)

1. Underklasse.

H. C. Frederiksens Læsebog for smaa Børn.

2. Underklasse.

Børnenes danske Læsebog I. udgivet af Andersen, Skarvik og Sørensen.

3. Underklasse.

Slomanns Læsebog I.

4. Underklasse.

Slomanns Læsebog II. Madsen og Bøving-Petersens Geografi I. Balslev: Dyrenes Naturhistorie. Johan Ottosen; Børnenes Fædrelandshistorie.

5. Underklasse.

Slomanns Læsebog III. Madsen og Bøving-Petersens Geografi I. Balslevs lille Botanik og Balslevs Dyrenes Naturhistorie. Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie.

I. Mellemskoleklasse.

F. Christensens danske Læsebog for 11—12 Aars Alderen
Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne. Kapers Skema til den tyske Formlære. Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie.
C. Christensens mindre Lærebog i Geografi. Et Atlas. Lützens Zoologi, udgivet af Jungersen.

*) Skolen forbeholder sig Ret til at udføre enkelte Bøger, som ikke her er anført, efterhaanden som der bliver Brug for dem. Særlig gælder dette i Aar I. Mellemskoleklasse, for hvilken Undervisningsplanen endnu ikke kan lægges i alle Enkeltheder. Det tilraades: ikke at forsyne nye Bøger med Navn, forinde de er forevist paa Skolen. Alle de danske Læsebøger skal have den befalede Retskrivning.

I. Overklasse.

F. Christensen: Dansk Læsebog Nr. 1. Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne. Kapers tyske Grammatik. Schiøtt og Goldschmidts franske Billedelementar bog med tilhørende Atlas. Jespersen og Sarauws engelske Begynderbog I. Ottosen og Schmidts Lærebog i Historie I. C. Christensens mindre Lærebog i Geografi. Et Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2.

II. stud. Klasse.

F. Christensen: Dansk Læsebog Nr. 2. Det nye Testamente. Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne. Kapers tyske Grammatik. Et tysk Leksikon. Cohen og Kapers franske Læsestykker. Oluf Nielsens franske Grammatik. Hauchs latinske Læsebog I. Ottosen og Schmidts Lærebog i Historie I. C. Christensens mindre Lærebog i Geografi. Et Atlas. Lützens Zoologi. Nr. 2. Warmings Botanik. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasserne.

II. Realklasse.

Som II. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske Lærebøger Jespersen og Sarauws engelske Begynderbog II., og senere K. Brekke: Ny engelsk Læsebog for Middelskolen med Lødrups Glosarium.

III. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker I. Det nye Testamente. Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Cohen og Kapers franske Læsebog. Oluf Nielsens franske Grammatik. Ostermanns latinske Læsebog ved Rathsack. Linderstrøm-Langs latinske Formlære og Syntaks. Iversens latinske Stiløvelser. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Hudes græske Elementar bog. Bergs græske Grammatik udgivet af Hude. C. Christensens mindre Lærebog i Geografi. Et Atlas. Blochs Lærebog i Historie I. II. Lützens Zoologi Nr. 2. Warmings Botanik. Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I. og II. Jul. Petersens Geometri.

III. Realklasse.

Som III. stud. Kl., men anskaffer i Stedet for de latinske og græske Lærebøger: Brekkes ny engelske Læsebog for Mittel-

skolen med Lødrups Glosarium. Hansen og Magnussens Versioner. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser.

IV. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker 1. Kaper og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Et tysk-dansk Leksikon. Cohen og Kapers franske Læsebog. Oluf Nielsens franske Grammatik. Cæsar: De bello Gallico v. Gertz, 1. Hæfte; Ovid ved Levy. Ciceros Taler ved Madvig. Linderstrøm-Langs Formlære og Syntaks. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Iversens Stiløvelser. Xenophons Anabasis. Bergs græske Grammatik. Bergs Leksikon. Sechers græske Mytologi. Ottosen og Schmidts Lærebog i Historie I.—II. Erslevs Geografi Nr. 2. Warmings Botanik. Ellingers Fysik*). Simeon Larsens Logaritmer. Jul. Petersens Aritmetik I.—II. og sammes Geometri.

IV. Realklasse.

Som IV. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske og græske Lærebøger Nissens engelske Læsebog, Hansen og Magnussens Versioner og Rosings Grammatik. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser.

Samtlige Elever bruger ved Morgensangen, Saugundervisningen, i adskillige Undervisningstimer og ved andre Lejligheder Sangbog for den danske Skole af Bæk og Laursen.

*) Anskaffes ikke af de sprogl.-hist. studerende, De græske Bøger anskaffes ikke af de mat.-naturv. studerende.

Slutning

Skriftlig Afgangseksamen holdes 10.—15. Juni. — *Mundtlig Afgangseksamen* fra 20. Juni—10. Juli. — Næste Aars Afgangsklasser, d. e. nuværende III. og V. Kl., har Aarsprøve i samtlige Fag; de øvrige Klasser kun i enkelte Fag, idet denne Overhøring kun tilsigter at give Børnenes Forældre en særlig Løjlighed til at besøge Skolen og faa et Indtryk af dens Undervisning. Overhøringen er for disse Klassers Vedkommende **ingen Eksamen og vedrører ikke Spørgsmaalet om Elevernes Opflytning i en anden Klasse.** — Den finder Sted Torsdagen den 9. Juli Kl. 9—3.

Lørdag den 11. Juli Kl. 9 afsluttes Skoleaaret, Eksamenstestimonierne og de skriftlige Vidnesbyrd uddeles, og Disciplenes Ordning i Klasser til næste Skoleaar meddeles. — Samtlige Hjem og Venner af Skolen indbydes til at overvære Eksaminerne og Aarets Afslutning. Efter denne tager *Sommerferien* sin Begyndelse.

Det nye Skoleaar begynder Torsdag d. 20. August Kl. 9. Børnenes Forældre og andre Venner af Skolen indbydes til at overvære det nye Skoleaars Indledning.

H. C. Frederiksen

træffes 12--2

Chr. Branner

træffes paa Skolen 2—3

Indhold

En Hemmelighed	Side	3
Lov om højere Almenskoler	„	33
Undervisningen	„	36
Skoleliv og Arbejde udenfor Undervisningstimerne	„	77
Undervisningsfagenes egentlige Timetal	„	84
Eleverne	„	85
Carl B. Kjær og Carl Chr. Branner	„	86
Lærerkræfterne	„	91
Alm. Bestemmelser og Ordensregler	„	95
Betalingsvilkaar	„	96
Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene	„	98
Eksaminer	„	99
Bøger i det nye Skoleaar	„	101
Slutning	„	104
